

СЫР ТАБИҒАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады ● Апта сайын жарық көреді ● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com ● www.syrtabigaty.kz

КАСПИЙ ТЕҢІЗІ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫН ОДАН ӘРІ ДАМУҒА ҮКІМЕТ РЕЗЕРВІНЕН ҚАРАЖАТ БӨЛІНДІ

Мемлекет басшысының Каспий теңізі проблемаларын кешенді зерттеу жөніндегі тапсырмаларын жүзеге асыру шеңберінде «Қазақ Каспий теңізі ғылыми-зерттеу институты» КеАҚ-қа Үкімет резервінен 305 млн теңге бөлінді. Премьер-министр

Олжас Бектенов тиісті қаулыға қол қойды.

Институт Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасымен Каспий теңізінің экологиялық мәселелерін зерттеу мақсатында құрылды. Атап айтқанда, ҒЗИ-дің қызмет аясына балық қорының

көлемін бағалау, оларды сақтау әдістері мен технологияларын әзірлеу, ихтиофаунаны зерттеу, итбалықтардың жаппай қырылу себептерін анықтау және олардың популяциясын сақтау мәселелері кіреді. Сонымен қатар теңіздің гидрологиялық үдерістерін зерттеуге және оның деңгейін бақылауға, климаттың өзгеруін және оның экожүйеге әсерін талдауға, судың сапасы, биологиялық алуантүрлілік және Каспий теңізінің қазақстандық бөлігі мен жағалауының өзге де параметрлері жөніндегі деректерді жинау және талдаумен айналысады.

Үкімет резервінен бөлінген қаражат институтты одан әрі дамытуға бағытталған, гидробиология және гидрохимия, гидрометеорология, спутниктік мониторинг зертханаларында ғылыми-зерттеу жұмыстарын уақытылы әрі тиімді жүргізуге, сондай-ақ институтқа жүктелген өзге де міндеттерді орындауға мүмкіндік береді.

Анықтама:

Каспий теңізі бірегей экожүйе және су биоресурстарының аса маңызды көзі, сондай-ақ батыс өңірлер мен жалпы еліміздің тұрақты дамуына үлкен үлес қосады.

Каспий теңізінің Қазақстан тарапындағы жағалауының ұзындығы 2320 шақырым, бұл барлық Каспиймаңы мемлекеттері арасындағы ең ұзын жағалау сызығы.

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар Министрлігі, www.gov.kz материалдар бойынша.

12+ №30(508)
тамыз
20 августа **2025**
august
Сәрсенбі • Среда • Wednesday

**КАЗАХСТАН БУДЕТ
ПРОИЗВОДИТЬ БЕНЗИН
ПРЕМИУМ-КЛАССА АИ-100**

ЧИТАЙТЕ НА 5-Й СТРАНИЦЕ

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ
КАТАЛОГ ТОВАРОВ
РАЗРАБОТАЛИ
В КАЗАХСТАНЕ**

ЧИТАЙТЕ НА 7-Й СТРАНИЦЕ

**ЯИЧНАЯ СКОРЛУПА
МОЖЕТ ЗАМЕНИТЬ
ВРЕДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ
В ПРОИЗВОДСТВЕ
КЕРАМИКИ**

ЧИТАЙТЕ НА 8-Й СТРАНИЦЕ

КАЗАХСТАН ПРЕДСТАВИТ АВИАЦИОННЫЕ ИНИЦИАТИВЫ НА АССАМБЛЕЕ ICAO В МОНРЕАЛЕ

Казахстан представит свои инициативы в области авиационной безопасности и экологии на предстоящей в сентябре ассамблее Международной организации гражданской авиации (ИКАО), передаёт корреспондент агентства Kazinform.

- Мы уже подготовили рабочие документы с предложениями по будущим стандартам ИКАО, включая меры по безопасности полётов, авиационной безопасности и устойчивому развитию, - рассказала председатель Комитета гражданской авиации Салтанат Томпиева на второй конференции Рабочей группы по сотрудничеству в вопросах гражданской авиации «Центральная Азия - Китай» в Астане.

Казахстан, по её словам, стал одной из первых стран региона, отправивших на рассмотрение национальный план по снижению выбросов в авиации. Страна также присоединилась к программе по внедрению зеленого авиатоплива с целью достижения нулевого уровня выбросов к 2050 году.

- Мы балансируем интересы крупных инвесторов и международные стандарты безопасности. Экология и безопасность полётов - наши приоритеты, - подчеркнула Томпиева.

По материалам Д.Акылжановой, inform.kz, фото: В.Федюнин/Kazinform.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ КЫЗЫЛОРДА	Ср., 20 августа 2025	Чт., 21 августа 2025	Пт., 22 августа 2025	Сб., 23 августа 2025	Вс., 24 августа 2025	Пн., 25 августа 2025	Вт., 26 августа 2025
 Источник: gismeteo.kz	 +36°C Ясно	 +32°C Ясно	 +30°C Малооблачно	 +31°C Ясно	 +32°C Ясно	 +35°C Ясно	 +35°C Ясно
Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.	⇒ 3 м/с З +18°C 55% влажн. 744 мм рт.ст.	⇒ 4 м/с СЗ +20°C 57% влажн. 746 мм рт.ст.	⇒ 3 м/с С +19°C 54% влажн. 747 мм рт.ст.	⇒ 5 м/с СВ +20°C 53% влажн. 748 мм рт.ст.	⇒ 6 м/с СВ +19°C 49% влажн. 749 мм рт.ст.	⇒ 5 м/с В +20°C 44% влажн. 748 мм рт.ст.	⇒ 5 м/с СВ +21°C 51% влажн. 747 мм рт.ст.

ТАМАҚ ӨНІМДЕРІНІҢ ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН САНИТАРИЯЛЫҚ ТАЛАПТАР

Тамақтану тек өмірлік қажеттілік ғана емес, кейде тамақтану адам денсаулығына белгілі бір қауіп төндіреді. Қауіп-қатерлер тамақ өнімдерін әзірлеу, өндіру (дайындау), айналым (сақтау, тасымалдау, өткізу, тұтыну), кәдеге жарату және жою кезеңдерінде барлығында болуы мүмкін. Тәуекелдер микробиологиялық, химиялық немесе физикалық болуы мүмкін. Бүгінгі таңда азық-түлік өндірісі мен сатылымы жаппай өсуде, сондықтан азық-түлік қауіпсіздігі талаптарын сақтау бұрынғыдан да маңызды. Азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі қауіпті қауіптердің бірі микробиологиялық қауіп факторы болып табылады. Қауіпті микроорганизмдер патогенді деп аталады. Оларға мыналар: бактериялар сальмонелла, шигелла, трихинелла сияқты паразиттер, А гепатиті вирусы және норовирус жатады. Микроорганизмдер барлық жерде, бірақ көбінесе - нәжісте, топырақта және суда, жануарлардың жүнінде кездеседі. Қолайлы ортада болғаннан кейін (мысалы, тамақ өнімдері) олар қарқынды түрде бөлісе бастайды. Тамақтану, су және жылу болған кезде микробтар көбейе бастайды, өнімдердің сыртқы түрін, дәмі мен иісін бұзады. Шынында да, азық-түлік бастапқыда қауіпсіз болса да, құрамында патогендер болмаса да, егер санитариялық-гигиеналық нормалар мен ережелер сақталмаса, олар тамақтану улануды және басқа ауруларды тудыруы мүмкін. Тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі, ең алдымен, тамақ өнімдерін

өндіру үшін қолданылатын шикізаттың құрамы мен сапасына, өндіріс технологиясының сақталуына, сақтау және тұтыну ережелеріне байланысты. Азық-түлік қауіпсіздігі, әрине, өндіруші және/немесе дистрибьютор үшін жауап береді, бірақ тұтынушы денсаулықтың ықтимал қауіптерін төмендететін қарапайым ережелерді есте ұстауы керек.

Осыған байланысты, тамақ өнімдерінің қауіпсіздігінің бірнеше негізгі қағидаттарын сақтауды ұсынады:

Бірінші қағида - жеке гигиена ережелерін және ас үйдегі тазалықты сақтау! Микроорганизмдер лас қолдар, шүберектер мен ас үй ыдыстары, тақталар, ыдыс-аяқтар арқылы таралады. Азық-түлікпен байланысқа түсер алдында, шикі етпен, құс етімен немесе балықпен жұмыс істегеннен кейін, тамақ дайындау кезінде және тамақ ішер алдында қолды жуу керек. Ас үйдің беттерін және тамақ дайындауға қатысатын жабдықты мұқият тазалаңыз. Ас үйді жәндіктер, кеміргіштерден қорғаңыз. Көптеген адамдар қолдарын дұрыс жумайды. Олар сабын қолданбайды немесе қолдарын жартылай ғана жуады. Қолды дұрыс жуу тамақ қауіпсіздігін қамтамасыз етуде өте маңызды рөл атқарады.

Екінші қағида - шикізатты дайын тағамнан бөлек сақтаңыз! Шикі тағамдарда, әсіресе ет, құс еті, теңіз өнімдерінде тағамды пісіру немесе сақтау кезінде басқа тағамдарға түсуі мүмкін қауіпті микроорганизмдер болуы мүмкін. Шикі етті, құс и және теңіз өнімдерін басқа тағамдардан бөлек сақтаңыз және шикі тағаммен жұмыс істеу үшін бөлек пышақтар мен кесу тақталарын пайдаланыңыз. Шикі тағамның дайын тағаммен байланысын болдырмау үшін тағамды контейнерлерде сақтаған дұрыс. Шикі ет, құс еті мен теңіз өнімдерін тоңазытқыштың төменгі сөресінде, ал дайын тағамдарды көлденең ластанудың алдын алу үшін жоғарғы сөреде сақтаңыз. Сондай-ақ, аралас ластану тамақ пісіру кезінде де, сақтау кезінде де, азық-түлік тасымалдау кезінде де болуы мүмкін.

Үшінші қағида - термиялық өңдеуді мұқият жүргізу! Дұрыс термиялық өңдеу барлық дерлік қауіпті микроорганизмдерді өлтіреді. Міндетті термиялық өңдеуді қажет ететін тағамдарға тартылған ет, үлкен ет кесектері, тұтас құс еті және басқа да көптеген өнімдер жатады. Микротолқынды пеште жылу әсері біркелкі болмауы мүмкін және қауіпті бактериялар өмір сүре алатын жеке жерлерді өңдеусіз қалдыруы мүмкін. Микротолқынды пеште пісірілген тағамдардың біркелкі қыздырылғанына көз жеткізіңіз. Бактериялар тағамның сыртында да, ішінде де болуы мүмкін, сондықтан олардың термиялық өңделуін мұқият бақылау керек.

Төртінші қағида - тағамды дұрыс сақтаңыз! Азық-түлікті қауіпсіз сақтау үшін келесі шарттарды сақтау қажет:

- дайын тағамды бөлме температурасында 2 сағаттан артық қалдырмаңыз;
- барлық пісірілген және тез бұзылатын өнімдерді (сүт өнімдері, ет өнімдері, шұжық өнімдері, кремді бар кондитерлік өнімдер және т.б.) тоңазытқышта +2, +6°C температурада (немесе таңбалауға сәйкес) сақтаңыз;
- қызмет көрсетер алдында тағам ыстық болуы керек (60°C-тан жоғары температурада);

- азық-түлікті тым ұзақ сақтамаңыз, тіпті тоңазытқышта да. Жарамдылық мерзімі өткен кезде өндіруші өнімнің қауіпсіздігіне кепілдік бере алмайды;

- мұздатылған тағамды бөлме температурасында ерітпеңіз - тоңазытқышты немесе микротолқынды пешті қолданыңыз. Салқындату немесе мұздату микроорганизмдерді өлтірмейді, бірақ олардың өсуін тоқтатады;

Бұл қарапайым сақтау кеңестері тағамдағы микроорганизмдердің дамуын болдырмауға көмектеседі.

Бесінші қағида - қауіпсіз тағамдарды қолданыңыз! Өнімдерді тек белгіленген сауда орындарынан сатып алыңыз. Сіз әрқашан сатушыдан өнімдердің шығу орнын, сапасы мен қауіпсіздігін растайтын құжаттарды көрсетуді сұрауға құқылысыз. Өнімдерді таңдау кезінде мерзімі өткен тауарды сатып алмау үшін өнімнің құрамы, шығарылған күні, жарамдылық мерзімі көрсетілген таңбалауға назар аудару қажет.

Пастерленген сүт (шикі емес) сияқты өнеркәсіптік өнімдерді таңдау қауіпсіз. Көкөністер мен жемістерді шіріксіз және көгерусіз, қабығы бүтін түрлерін таңдаңыз және тұтынар алдында ағынды сумен мұқият өңдеу қажет.

Белгісіз адамдардан рұқсат етілмеген сауда орындарынан азық-түлік сатып алмаңыз.

Осы қарапайым ережелерді сақтап отырып, әркім өзін үйде болатын ең көп таралған тағамдық қауіптерден қорғай алады.

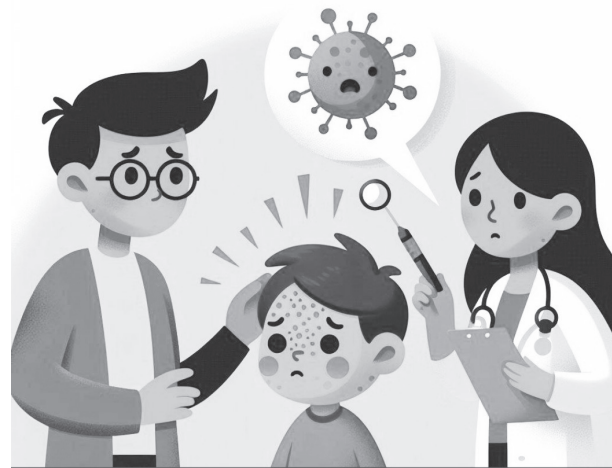
Гаухар Жұмаханқызы ОМАРОВА,
Жаңақорған аудандық СЭББ жетекші маманы.

ҚЫЗЫЛША АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ ТУРАЛЫ

Қызылша-бұл вирус тудыратын, ауа тамшылары арқылы берілетін жедел жұқпалы ауру. Көптеген ғасырлар бойы өлім-жітімнің жоғары болуына байланысты қызылша балалар арасында ең қауіпті аурулардың бірі болып саналды. Егер бұрын қызылша балалар инфекциясы болса, бүгінде онымен ересектер де ауырып, инфекция барлық жастағы адамдарды да қамту. Қазіргі кезде ересектердің үлесіне жаңадан анықталған науқастардың 40% келеді. Соңғы онжылдықтарда әлемде қызылша ауруы осы инфекцияға қарсы вакцинацияның арқасында жүздеген есе төмендеді. Алайда, бұл тез таралатын инфекция барлық жерде тіркелуде. Инфекция науқаспен байланыста болған кезде (сөйлесу, түшкіру, жөтелу кезінде) бұрын қызылшамен егілмеген және ауырмаған адам 100 % дерлік жұқтыруы мүмкін. Қызылшаның қоздырғышы-вирус өте құбылмалы: адам қызылшаны науқаспен тікелей байланыста болмай, онымен үйде болу арқылы жұқтыруға болады.

Инкубациялық кезең 7-ден 17 күнге дейін созылады. Науқас инкубациялық кезеңнің соңғы екі күнінде, катаральды кезеңде (3-4 күн) және бөртпелердің 4-ші күніне дейін, яғни 9 күн ішінде айналасындағы адамдарға жұқпалы болады. Катаральды кезеңде қызылшаның бастапқы белгілері респираторлық инфекция түрінде байқалады, яғни дене қызуының 38 - 39°C, кей жағдайда 40°C-қа дейін көтеріліп, бас ауырады, жөтел, мұрыннан су ағып, тамақ ауырады. Ұйқышылдық пен тез шаршау, әлсіздік пайда болады. Бұл белгілерден соң науқаста қызылшаның негізгі симптомдары-тістердің түбінде аузында айналасы қызарған ерекше бөртпелер пайда болады. Осы бөртпелерге қарап ауруды ерте диагностикалауға және науқасты уақытылы оқшаулап, дер кезінде емін беруге болады. Бөртпелер бастапқыда құлақтың артында және шаштың өсу аймағында бас терісінде пайда болады, одан кейін дененің төменгі бөлігіне және аяққа дейін бүкіл денеге тарайды. Ұсақ қызғылт бөртпелер тез арада үлкейіп, формасын өзгертіп, бір-біріне қосылып кетеді. 3-4 күннен соң бөртпелер қайтып, орнында қоңыр дақтар қалады, олар екі аптадан кейін кетіп, тері қайта тазарады.

Егер сіз немесе сіздің балаңызда жоғарыда аталған ауру белгілерін байқасаңыз тез арада үйге аймақтық дәрігерді немесе жедел жәрдем қызметін шақыртыңыз. Емханаға өз бетіңізше бармаңыз, өйткені қызылша ауруын

басқа адамдарға жұқтыруыңыз мүмкін. Жөтелгенде, түшкіргенде бетперде киіңіз, қолыңызды сабындап жуып, антисептик қолданыңыз!

Құрметті ата-аналар, өзіңізді және балаларыңызды қызылша ауруынан сақтаудың тиімді жолы-осы жұқпаға қарсы ектіру екенін айта келіп, алғашқы қызылшаға қарсы егу 12 айлықта, қайталап егу 6 жаста жүргізілетінін естеріңізге саламыз. Сондай-ақ қызылшамен бұрын ауырмаған немесе вакцинацияланбаған науқаспен байланыста болған 30 жасқа дейінгі адамдарға да эпидемиологиялық көрсеткішке сәйкес қызылшаға қарсы егу шарасы жүргізіледі. Егілген балалар аталған індетпен сирек ауырады әрі жұқтырған күннің өзінде жеңіл түрде өтеді. Керісінше, егілмеген балалар арасында көкжөтел ауруын жұқтыру көрсеткіші жоғары. Сондай-ақ, олардың ауруы да созылып, ұзақ уақыт емдеуді қажет етеді. Мұндайға жол бермес үшін уақытында екпе алу керек.

С.ШУКИРАЛИЕВА,
Қазалы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы, фото: www.gov.kz.

ОФИЦИАЛЬНАЯ МИРОВАЯ ПРЕМЬЕРА КАЗАХСКИХ ТАЗЫ СОСТОЯЛАСЬ НА ВСЕМИРНОЙ ВЫСТАВКЕ СОБАК WDS 2025 В ХЕЛЬСИНКИ

В столице Финляндии, Хельсинки, в рамках Всемирной выставки собак World Dog Show 2025 под эгидой Международной кинологической федерации (FCI) состоялась официальная мировая премьера породы «казахский тазы».

Казахстанскую делегацию представили восемь тазы, отобранных по строгим критериям и подготовленных для участия в международных соревнованиях. В числе 25 000 собак со всего мира наши питомцы впервые выступили как самостоятельная, признанная FCI порода.

Результаты участия стали значимым событием: пять казахстанских тазы завоевали призовые места в своих рингах. Звание «Юный чемпион мира 2025 года» получил тазы по кличке Тамерлан, «Чемпионом мира» стал Лашын, «Чемпионкой мира» - Ару, «Вице-чемпионом мира» - Көксерек, а «Вице-чемпионкой мира» - Пана.

Кроме того, в своих категориях Лашын и Ару удостоены титулов «Чемпион Финляндии».

Презентация Казахстана вызвала большой интерес у участников и гостей выставки. Павильон нашей страны, оформленный в виде полуорты с национальными атрибутами, стал одной из популярных площадок мероприятия. Гости фотографировались с собаками, знакомились с историей породы и её особенностями.

Казахстанские эксперты Союза кинологов Казахстана рассказали о происхождении тазы, её характерных

чертах, уникальных рабочих качествах, а также о том, почему эта порода считается национальным достоянием и входит в число семи сокровищ казахов.

Работа по сохранению и продвижению тазы ведётся по поручению Главы государства и с августа 2022 года находится под патронатом Управления делами Президента РК. За три года совместно с Союзом кинологов Казахстана проведена масштабная работа:

В августе 2023 года СКК стал полноправным членом FCI и получил право представлять национальные породы.

В мае 2024 года в Астане состоялась монопородная выставка, на которой комиссия FCI обследовала 100 тазы.

3 сентября 2024 года в Амстердаме принято решение о предварительном признании породы «казахский тазы» и закреплении за Казахстаном статуса держателя стандарта.

Полное признание ожидается не ранее 2034 года при условии развития породы и её активного участия в международных соревнованиях. Выступление на World Dog Show 2025 и официальная презентация тазы в Хельсинки стали важными шагами на этом пути.

**По материалам Министерства
экологии и природных ресурсов
Республики Казахстан, www.gov.kz.**

КОНГО-ҚЫРЫМ ГЕМОРРАГИЯЛЫҚ ҚЫЗБАСЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы - бұл маусымдық ағымымен ерекшеленетін табиғи-ошақтық ауру. Аурудың өршуі мамырдан тамызға дейінгі кезеңде тіркеледі. 80% жағдайда диагноз 20 жастан 60 жасқа дейінгі адамдарда расталады. Табиғаттағы КГЛ негізгі тасымалдаушылары мен көздері әртүрлі кеміргіштер, үй және жабайы жануарлар (ірі қара мал, жылқы, ит, шошқа), сондай-ақ вирусты өмір бойы сақтап, оны ұрпақтарына тарататын кенелер болып табылады. Ауыл шаруашылығында жұмыс істейтін адамдарда ауру көбірек кездеседі.

Адам қалай жұқтырады?
Көбінесе адам вирус жұқтырған кене шаққанда, вирус ағзаға тері арқылы енгенде жұқтырады. Сондай-ақ, адам кенелерді жаншығанда, вирус денеге микрожарыктар мен терідегі жаралар арқылы енген кезде де жұқтыруы мүмкін. Адамның КҚГЛ вирусына табиғи бейімділігі жоғары.

Қандай белгілер болады?
Қырым геморрагиялық қызбасының алғашқы белгілері кенеттен пайда болады. Ауру температураның 40 градусқа дейін көтерілуінен басталады. Күшті безгектің аясында

науқастар бүкіл денеде әлсіздік пен ауырсынуды сезінеді. Бет, мойын, жоғарғы кеуде қуысының гиперемиясы, склера склера тамырларының және конъюнктиваның инъекциясы тән. Егер емделмеген болса, өлімге әкелуі мүмкін. Сондай-ақ, өлім инфекциялық-уытты шок, өкпе қабынуы, қайталама бактериялық асқынулар нәтижесінде болуы мүмкін.

Қырым геморрагиялық қызбасының алдын алу шаралары:

- кене ауруларының алдын алудың ең жақсы жолы – кене шағуының алдын алу;
- алаңды өңдегеннен кейін ғана лагерь құру керек, шөпке отыруға немесе жатуға болмайды;
- саябаққа немесе саяжайға барған кезде жабық киім киген жөн, шалбар етікке тығылған болуы керек және міндетті түрде өзіңізбен бірге бас киімді алыңыз, шашыңызды бас киімнің немесе орамалдың астына жинаңыз;
- арнайы аэрозоль және спрей репелленттерін пайдаланыңыз, оларды үш сағат сайын қайталап жағып тұру керек;
- орман аймағында, шөпті өсімдіктері бар жерлерде жүрген кезде әр 10-15 минут сайын өзара және өзін-өзі тексеруді, үстіңгі тексеруді жүргізу керек;
- ашық демалыстан қайтып, киімдерін шешкеннен кейін денені, шаш пен киімді кенелердің, әсіресе бас терісін, қолтық асты, құлақтың артындағы жерлерін жабысып қалатын кенелердің бар-жоғын мұқият тексеріңіз. Киімді желдетіңіз, бөлмеге бірден гүлдерді, бұтақтарды, аңшылық олжаларды әкелмеңіз;
- бекітілген және жабысқан кенелерді анықтау және жою үшін үй иттерін және басқа үй жануарларын тексеріңіз.

Есіңізде болсын! Кене шағуы аса қауіпті инфекцияның – Қырым геморрагиялық қызбасының даму мүмкіндігімен қауіпті. Оған қоса, табиғи ошақтардағы кенелер кене энцефалитінің қоздырғыштарын тасымалдауы мүмкін.

Кенеден қорғану ережелерін сақтау және дереу медициналық көмекке жүгіну сізді аурулардан сақтап және өміріңізді сақтайды.

Г.ЖАЛҒАСОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқарма басшы м.а.

В АСТАНЕ СОСТОЯЛСЯ ДИАЛОГ ПО ФОРМИРОВАНИЮ КЛИМАТИЧЕСКИХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ В РАМКАХ ОНУВ 3.0

11–12 августа 2025 года в г.Астана Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан при поддержке международных партнёров – GIZ, ПРООН, ФАО, UNITAR, ЮНИСЕФ и Партнёрства по ОНУВ (NDC Partnership) проведено двухдневное мероприятие «ОНУВ 3.0 Республики Казахстан: диалог по формированию климатических обязательств».

В рамках диалога были представлены промежуточные результаты разработки нового, третьего обновленного ОНУВ, определяющего климатические цели Казахстана в соответствии с Парижским соглашением.

Мероприятие стало ключевой площадкой для межсекторального диалога между представителями государственных органов, частного сектора, научных и экспертных организаций, финансовых институтов, международных организаций и гражданского общества.

Повестка мероприятия охватила ключевые направления климатической политики страны - сокращение выбросов, адаптацию, устойчивое сельское хозяйство, интеграцию климатической тематики в образование, а также привлечение инвестиций в «зеленые» проекты, развитие климатического финансирования и другие ключевые сектора.

Второй день был посвящён вопросам мобилизации ресурсов и оптимизации государственных и частных инвестиций в климатические проекты.

Проведение данного мероприятия стало важным шагом на пути к утверждению обновлённого ОНУВ 3.0.

По материалам Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан, www.gov.kz.

Умный бетон: ученые создали материал, который сам заделывает трещины с помощью солнечного света и воздуха

Американские исследователи разработали бетон, способный к самовосстановлению без участия человека. Ключ к инновации - синтетический лишайник, воссозданный из симбиоза микробов: цианобактерий и нитчатых грибов. Эти микроорганизмы получают энергию от солнца и воздуха, а затем вырабатывают минералы, заполняющие и герметизирующие трещины в материале.

Разработку возглавила доктор Конгруи Грейс Джин из Техасского университета А&М. Вдохновением послужила сама природа - лишайники, способные выживать в суровых условиях за счёт слаженной работы водорослей и грибов. Исследователи создали их искусственный аналог, который запускает процессы восстановления прямо в толще бетона, без дополнительных питательных веществ и вмешательства извне. Это особенно актуально, учитывая, что трещины в бетоне - не просто косметический дефект. Даже

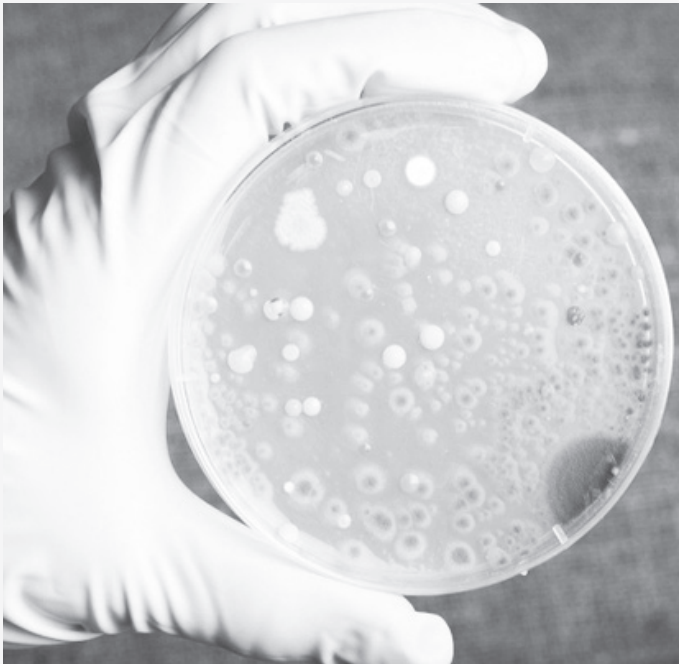
микроскопические повреждения могут привести к коррозии арматуры и разрушению конструкций. Годовые расходы на ремонт бетона только в США исчисляются десятками миллиардов долларов.

Новая технология предлагает устойчивую, автономную альтернативу традиционному ремонту: микробы активируются при контакте с влагой и светом, восстанавливая материал «изнутри». В отличие от предыдущих систем, этот бетон не требует «подкормки» извне - он работает как замкнутая биосистема.

Сейчас команда проводит лабораторные испытания и изучает, как общество отнесётся к идее живых организмов в инфраструктуре. В перспективе технология может применяться не только на Земле, но и в условиях других планет, где автономность критически важна.

По материалам ecosphere.press, Interesting Engineering, фото: ecosphere.press.

СІБІР ЖАРАСЫ: ҚАУІПТІ ДЕРТТІҢ АЛДЫН АЛУ - ӘРКІМНІҢ МІНДЕТІ

Сібір жарасы – адам мен жануарға ортақ аса қауіпті жұқпалы ауру. Аурудың қоздырғышы - *Bacillus anthracis* бактериясы - қоршаған ортада, әсіресе топырақта ондаған жылдар бойы тіршілігін жоймай сақталып, қолайлы жағдай туындағанда қайта белсенділене алады.

Бұл дерт көбінесе ірі қара, қой, ешкі, жылқы және түйе сияқты үй жануарларынан жұғады. Ауру адамға ауру малмен немесе оның өлекссесімен тікелей жанасу, жұқтырған ет пен сүтті термиялық өңдеусіз пайдалану, тері және жүн өңдеу кезінде, сондай-ақ ластанған топырақ, су, шөп арқылы беріледі.

Сібір жарасының адамдағы түрлері негізінен үшке бөлінеді: тері, өкпе және ішек түрлері. Ең жиі кездесетіні - тері формасы. Ол теріде қызару, қышу, ісіну, көпіршік және қара түсті қотырдың пайда болуымен сипатталады. Өкпе түрі кезінде тыныс алудың қиындауы, жөтел, кеуде тұсының ауырсынуы байқалады. Ішек түрінде іштің қатты ауыруы, дене қызуының көтерілуі, құсу және қан аралас іш өту белгілері орын алады. Бұл түрлері өте ауыр өтеді және дер кезінде медициналық көмек көрсетілмесе, өлім-жітім қаупі жоғары болады.

Аурудың алдын алу - оның таралуын болдырмаудың басты жолы. Ол үшін ауыл шаруашылығы жануарларына уақытылы вакцинация жүргізу, малдың өлекссесін тек арнайы белгіленген жерде және ветеринар маманның бақылауымен жою, ветеринарлық тексеруден өтпеген ет пен теріні пайдаланбау қажет. Малмен немесе оның өнімдерімен жұмыс істегенде міндетті түрде жеке қорғаныш құралдарын қолдану және жеке гигиена ережелерін қатаң сақтау маңызды.

Егер сібір жарасына күдікті жағдай анықталса, дереу ветеринарлық қызметке және медициналық мекемеге хабарлау қажет. Ерте анықтау және шұғыл шараларды іске асыру - бұл қауіпті аурудың таралуын тоқтатудың және адам өмірін сақтаудың ең тиімді жолы.

Азаматтардың санитариялық-гигиеналық мәдениетін арттыру, халық арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын күшейту - сібір жарасымен күресте маңызды факторлардың бірі болып табылады. Әрбір адам өз денсаулығына және айналасындағы адамдардың қауіпсіздігіне жауапкершілікпен қараған жағдайда ғана жұқпалы аурулардың алдын алуға болады.

Перизат ҚОБЫЛАШҚЫЗЫ,
Қармақшы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының эпидемиологиялық бақылау және қадағалау бөлімінің басшысы.

"Чекті талап етіңіз, жүлдені ұтып алыңыз" акциясы қайтадан іске қосылды! Тек екі шарты бар: «Amian» қосымшасын және берілген күні 24 сағаттан аспайтын кез-келген фискалдық чекті қосымшаға жүктесеңіз болды, сіз науқанға қатысушы болып шыға келесіз! Күн сайын 5 мың теңгеден 10 мың теңгеге дейін ұтыс ойыны қарастырылған. Бұнымен қоса, тоқсанына бір мәрте Қазақстанның әр облысында қосымшаға жүктелген фискалдық чектер саны бойынша көшбасшы айқындалатын болады. Ол 100 мың теңге көлемінде сыйақы алады. Күн сайын чекті талап етіңіз және нақты ақшаны, нақты ақшаны ұтып алыңыз!

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

Акция "Требуй чек, выиграй приз" снова работает! Всего два условия: приложение «Amian» и любой фискальный чек с датой выдачи не более 24 часов загруженный в приложение и всё вы уже участник акции. Каждый день розыгрыш от 5 до 10 тысяч тенге. И это еще не всё, раз в квартал в каждой области Казахстана будет определен лидер по количеству фискальных чеков, загруженных в приложение. Он получит вознаграждение в размере 100 тысяч тенге. Требуй чек каждый день и выигрывай реальные деньги, реальные деньги!

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ЕКПЕ АЛУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ МЕН ҚАЖЕТТІЛІГІ

Вакцинация - бұл инфекциялық аурулардан сақтандыруға, ал сырттан келетін жағдайда - инфекциялық ауруларды тоқтатуға және жоюға бағытталған.

Вакцинация - адам организміне вакцина немесе арнайы тәсілмен дайындалған антигендік қасиеті бар заттарды енгізу арқылы белгілі бір жұқпалы аурудан алдын ала сақтандыру үшін қолданылатын әдіс. Жұқпалы ауруларға қарсы екпе жасалатын инфекциялардың атаулары мен мерзімдерін Қазақстан Республикасының Үкіметінің қаулысымен бекітілген.

Соңғы жылдары ауданымызда балаларына жұқпалы ауруларға қарсы профилактикалық екпе салдырмай, бас тартып жүрген ата-аналар қатары жиілеп келеді. Екпе жайлы қазіргі таңда барлық ата-аналардың хабары бар. Алайда, баланы егуге алып келген кезде әртүрлі сенімсіз жағдайлар туындайды. Бұл сенімсіздіктің өз себебі бар. Өйткені қазіргі таңда балаларымызда екпе арқылы қорғайтын жұқпалы аурулар мүлдем кездеспейді. Осыдан 30-40 жыл бұрын ата-аналарға қызылша мен күлдің (дифтерия) қауіптілігі жайлы айтудың қажеті болмады. Ал көкжөтелдің ауыр жөтелі әрбір қала мен ауыл аласынан естілетін. Сал ауруының ауыр асқынуы болып табылатын мүгедектіктен қорқыныш әрбір ата-ананың көкейтесті мәселесі болды.

Бұл тек Қазақстанда емес. Дүниежүзінде де кездесті. Жоғары да айтып отырған ауруларымыздың барлығы екпемен (вакцинация) басқарылатын аурулар. 1980 жылдары дүниежүзі бойынша шешек (оспа) ауруы мүлде жойылды, оған себеп - екпе. Осындай аурулардан қорғанудың басты жолы 95-100 пайыз алдын ала екпемен қамту екені дәлелденген. Сондықтан елімізде бұл жағдай жолға қойылған.

Бүгінде жер шарында екпе арқылы миллиондаған бала

өлімнен, мүгедектіктен аман қалуда. Жұқпалы ауруларға қарсы екпенің қажеттілігі болмаса, қолданысқа еңбес еді.

Қауіпті дерттерге қарсы екпе егу жұмыстары әлемдік тәжірибеге еніп отыр. Осыған орай, сәби өмірге келген сәттен бастап белгілі мерзім ішінде түрлі аурулардың алдын алу, жұқпалы дерттерден сақтануды қамтамасыз ету үшін иммундау шаралары қолға алынды. Оның пайдасы мен қажеттілігі туралы түсіндірме жұмыстары әлі де жүргізіліп келеді. Елімізде иммундау шаралары баланың жарық дүние есігін ашқан сәтінен бастап 6 жасқа толғанға дейін кестеге сай жүргізіледі. Ата-анасының рұқсатынсыз балаға екпе салынбайды. Екпені алдын ала арнайы оқытылған медициналық маман тек жұқпалы ауруларға қарсы жүргізуге рұқсат берілген егу бөлмелерінде жүргізеді. Бүгінде пайдаланылып отырған екпе - белгілі бір жұқпалы аурулардың өлі немесе әлсіретілген қоздырғыш микроорганизмдерінен жасалған препарат екенін тағы да нақтылаймыз. Олардың шығарылу тәртібіне қатаң талап қойылып, оның зиянсыздығына, қауіпсіздігіне және тиімділігіне зертханалық, клиникалық тексерулер өткізіледі.

Елімізде жұқпалы ауруларға қарсы, атап айтқанда қызылша, қызамық, шошқа мойын, вирусты гепатит А, вирусты В гепатитіне қарсы, күрөзек, сіріспе, көкжөтел, сал ауруы, гемофильді инфекция, пневмококкты инфекция, тұмау, құтыру, туберкулез, оба, іш сүзегіне қарсы екпелер тегін жүргізіліп келеді.

2024 жылдың қыркүйек айынан бастап (АПВ) адам папилломасы вирусына қарсы екпесі қосылып, Ұлттық егу күнтізбесіне енгізілді.

Дүние жүзі бойынша осы жұқпалы аурулардың кесірінен мыңдаған адамдар көз жұмады екен.

Дана халқымыз «Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол ізде» деген қағидағы берік ұстанған, халық денсаулығы - ұлт байлығы. Ал, халық өз денсаулығына сақтықты танытпауы қажет. Сонда ғана дені сау ұрпақ қалыптасады. Балаларыңыздың уақытылы кестеге сәйкес жұқпалы ауруларға қарсы екпе алуын қадағалаңыздар.

С.ШУКИРАЛИЕВА,

**Қазалы аудандық санитариялық -
эпидемиологиялық бақылау
Басқармасының бас маманы.**

ТАҒАМНАН УЛАНУЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ ТУРАЛЫ

Тағамнан улану - бұл табиғаты микробты және микробсыз болатын, ауру тудырушы микроорганизмдердің немесе олардың әр түрлі токсиндерімен және сонымен қатар улы заттармен ластанған тағамдарды қолдану салдарынан пайда болатын жедел инфекциялық ауру.

Ең қауіптісі - тағамдық токсикоинфекция және табиғаты микробты улану. Сапасыз азық-түлікті тамаққа қолдану кезінде, олар дұрыс дайындалмай және дұрыс сақталмаса тағамнан улану - тағамдық токсикоинфекция туындауы мүмкін.

Сапасыз өнімдер бұл - түрлі микроорганизмдермен және токсиндермен жұқтырылған азық-түліктер. Ең қауіптісі - жануарлардан алынатын өнімдер (ет, балық, шұжық, консервілер, сүт және одан жасалатын бұйымдар - кремі бар

кондитерлік өнімдер, балмұздақ).

Әсіресе, уақталған ет - паштеттер, фарш, іркілдек оңай жұқтырылады. Тағамдық уланудың алғашқы белгілері тамақ ішкеннен кейін 2-4 сағаттан соң, мүмкін (кейбір жағдайларда 30 минуттан кейін), 20-26 сағаттан кейін де білінуі мүмкін.

Көбінесе бұл токсиннің түріне және дозасына және адамның иммун жүйесінің жағдайына байланысты. Тамақтан улануды болдырмау үшін тағамдарды сақтау және дайындаудың бірнеше қарапайым қағидаларын орындау керек:

- қауіпсіз азық-түлік өнімдерін таңдау;
- тамақты дұрыс дайындау;
- тағам дайын болғаннан кейін мүмкіндігі бойынша бірден тамақтану;

- жаңа дайындалған тағамдарды кешегі дайындалған тағамдар қалдықтарымен араластырмау қажет, егерде дайын тағам ертеңгі күнге қалған жағдайда, оны пайдалану алдында мұқият термиялық өңдеуден өткізу қажет (қайнату немесе қуыру);

- шикі және піскен азық-түлік өнімдер арасындағы байланысқа жол бермеу;

- жеке бас гигиенасын қатаң түрде сақтау: ас ішер алдында және дәретханадан кейін қолды сабынмен мұқият, жиі жуу;
- қайнатылған, бөтелденген немесе сапалы, таза ауыз суды пайдалану;

- көкөністер мен жемістерді пайдаланар алдында үнемі ағымды сумен жуып пайдалану, ал балаларға қайнатылған сумен жуып беру;

- тез бұзылатын тағам түрлерін және дайын тағамды тоназытқышта 2-6 С температурада сақтау; - кремді-кондитерлік өнімдерді жарамдылық мерзімдері өткеннен кейін пайдаланбау;

- үйдегі қоқыстарды және тағам қалдықтарын уақытылы шығару және шыбын, жәндіктерді болдырмау;

- үнемі ас үйді таза ұстау және жеке бас гигиенасын сақтау. Жоғарыда айтылған қағидаларды сақтасаңыз, Сіз өзіңізді және туыстарыңызды аурудан сақтайсыз. Ешқашан ауырмаңыз!

А.ӘБЖАППАРОВА,

**Қармақшы аудандық санитариялық-
эпидемиологиялық бақылау Басқармасы
басшысының орынбасары.**

САЛЫҚ САЛЫНАТЫН ТАБЫСТЫ ҚАЙТА ЕСЕПТЕУ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТАБЫС САЛЫҒЫН ҚАЙТАРУ МЕРЗІМІ ҰЗАРТЫЛДЫ

Бұл құқықты кім және қалай пайдалана алады?

1) ҚР қолданыстағы Салық кодексіне жеке табыс салығын өтеу бойынша талап қою мерзімдеріне қатысты қандай өзгерістер енгізілді?

Қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес тұрғын үйге немесе емделуге біржолғы зейнетақы төлемдерін (БЗТ) пайдаланған кезде жеке табыс салығын (ЖТС) төлеуді салымшының таңдауы бойынша БЗТ алған кезде бірден немесе зейнетақыға дейін кейінге қалдыру арқылы жүзеге асыруға болады. Сонымен қатар, 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап әлеуметтік осал санаттарға жататын адамдар БЗТ түріндегі кірістерден стандартты салық шегерімдеріне (882 АЕК шегінде) құқылы. Алайда, көптеген адамдар БЗТ алған кезде ЖТС-ті бірден төледі. Бұл жағдайда әлеуметтік осал топтарға жататын алушылар ұсталған ЖТС-ты қайта есептеп, қайтарып алу үшін БЖЗҚ-ға тиісті өтінішпен және растайтын құжаттармен жүгіне алады. Бұрын мұндай құжаттарды тапсыру мерзімі үш жыл болған. БЗТ-ны 2021-2022 жылдары алған азаматтар әр түрлі себептермен бұл мүмкіндікті пайдаланып үлгермеген. 2025 жылғы 15 шілдеде қолданыстағы Салық кодексіне өзгертулер мен толықтырулар енгізілді. Бұл өзгертулерге сай, жеке тұлғалардың осындай өтініштері үшін белгіленген талап қою мерзімі 3 жылдан 5 жылға дейін ұзартылды.

2) ЖТС-ты қайта есептеп, қайтару құқығын кім пайдалана алады?

Салық салынатын табыс пен ЖТС-ты қайта есептеуге құқығы бар жеке тұлғалардың тізбесі қолданыстағы Салық кодексінде айқындалған. Бұл бірінші, екінші немесе үшінші топтағы мүгедектігі бар тұлғалар, мүгедек балалардың ата-аналарының немесе қамқоршыларының бірі, бала асырап алушылардың бірі, жетім балалардың асырап алушы ата-аналары, соғыс ардагерлері

және басқа санаттар. Мұндай азаматтардың толық тізбесі Салық кодексінің 346-бабында көрсетілген.

3) Қайда жүгіну керек?

БЗТ бойынша салық салынатын табысты айқындау кезінде стандартты салық шегерімдері қолданылмаған зейнетақы төлемдерін алушылар, оларды қолдану құқығы болған жағдайда, кірістерді қайта есептеу және ЖТС өтеу үшін стандартты салық шегерімдерін қолдануға өтінішпен және растайтын құжаттармен БЖЗҚ-ның жақын жердегі филиалына шұғыл түрде жүгінуі қажет.

4) Уақытылы өтініш жасаған жағдайда, ЖТС қалай қайтарылады?

Стандартты салық шегерімі қолданылғаннан кейін, бұған дейін ЖТС ұсталған болса, ол алушының жеке зейнетақы шотына қайтарылады. Егер ЖТС төлеу кейінге қалдырылған болса, онда ай сайынғы зейнетақы төлемдерін алған кезде оны төлеуге қатысты міндеттеме алынып тасталады.

5) Өзгерістер қай уақытқа дейін әрекет етеді?

Аталған өзгерістер 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейін (қоса алғанда) қолданыста болады, өйткені 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасының жаңа Салық кодексі күшіне енеді. Ал талап ету мерзімі қайтадан 3 (үш) жыл болады.

Сондықтан 2021-2022 жылдары БЗТ жүзеге асырған және стандартты салық шегерімдерін қолдануға құқығы бар барлық салымшылар мен алушыларға осы құқықты кейінге қалдырмай, уақытында пайдалануға кеңес береміз!

Сұрақтар туындаған жағдайда 8 (727) 356 10 60 (қалааралық және халықаралық қоңыраулар), 1418 (Қазақстан бойынша тегін) нөмірлері бойынша байланыс орталығына хабарласуға болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

В КЫЗЫЛОРДЕ ПРОШЕЛ КОНКУРС «ТАБИҒАТТЫ САҚТА – БОЛАШАҚТЫ ҚОРҒА»

В Кызылорде в рамках общенациональной экологической акции «Таза Қазақстан» прошел конкурс по сбору мусора «Табиғатты сақта - болашақты қорға».

Цель мероприятия - повысить экологическую грамотность молодежи, воспитать бережное отношение к природе, а также развить волонтерское движение, направленное на сохранение чистоты окружающей среды.

В конкурсе приняли участие 100 молодых людей.

Участники собирали мусор на окраине города вдоль дороги в сторону аэропорта. Каждой команде дали один час. Было собрано 1 тонна 335 килограммов мусора. Победителей оценивали по скорости сбора, активности и весу собранного мусора.

Участники за первое место получили 90 000 тенге, второе – 70 000 тенге, третье – 50 000 тенге.

По материалам Kyzylorda-news.kz.

БРУЦЕЛЛЕЗ АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ ТУРАЛЫ

Бруцеллез - еңбекке деген қабілетті ұзақ уақытқа дейін жоғалтатын аса қауіпті ауру. Бруцеллез ауруы - жануар мен адамға ортақ жұқпалы дерттердің бірі.

Бруцеллез тудырушы микробтар тобын бруцелла деп атайды. Бруцеллезбен барлық ауылшаруашылық малдары, соның ішінде әсіресе, қой, ешкі, ірі қара және шошқа түліктері көбірек ауырады.

Бруцелла бактериясы суда - 3 айға дейін, мұз болып қатқан етте 10 айдан көп, сүтте 10-30 күн, топырақта 1,5-6 ай, брынза, май, сыр, айран өнімдерінде 10-3,4 ай, етте 12-47 күн, тұздалған теріде 2 ай, жүнде 2-3 ай сақталады.

Бруцеллез қоздырғыштары ауру малдың етінен де, сүт өнімдерінен де жұға береді. Сондықтан сүтті тек қайнатылғаннан кейін ғана пайдалану қажет, шикі немесе шала піскен етті жеудің қатерлі екенін естен шығармау керек.

Ауру сырқаттың барлық мүшесіне зиянын тигізеді. Атап айтсақ, буындардың, жүрек-қан тамырларының, демалу және ас қорыту жүйелерінің, зәр шығару органдарының, орталық жүйке жүйесінің, лимфа түйіндерінің, көк бауырдың жұмысын нашарлатады, көз бен құлақтың көру және есту қабілеті төмендейді. Егер толық ем қабылдамаса, адамның мүгедек болып қалуы ықтимал.

Аурудың негізгі белгілері мыналар: дене қызуының ұзақ уақыт көтерілуі, қалтырап тону, бастың ауыруы, әлсіреу, дененің түршігуі және қатты терлеу, әсіресе, түнге қарай бірнеше аптадан соң буындар ісініп, ауыра бастайды. Егерде осы айтылған белгілер сізді мазаласа, дәрігерлік көмекке жүгінгені дұрыс. Бруцеллез ауруының ең қатерлі, көп тарайтын мезгілі көктемгі мал төлдету мен қой қырку кезеңі. Осы науқандар кезінде әсіресе, сақтық шараларын қатан орындап, мал шаруашылығына араласатын адамдарды арнаулы киімдер мен резеңке қолғап, етік және тағы басқа керекті жабдықтармен қамтамасыз ету керек.

Жұмыстан кейін қолды бірнеше рет сабындап жуу, түсік түскен жерді арнаулы дәрімен дезинфекциялау, қолдағы ұсақ жарақаттарды уақытында емдеп, қолға арнаулы қолғап киіп жұмыс істеу-осының бәрі адамның жеке басының бруцеллез ауруынан сақтану шаралары болып табылады.

Аурудың жұғуының алдын алу үшін:

- ауру жануарды уақытында анықтау және оқшаулау;
- жануарға күтім жасағанда арнайы киімді (халат, клеенкалы алжапқыш, резеңке етік және қолғапты) қолдану;

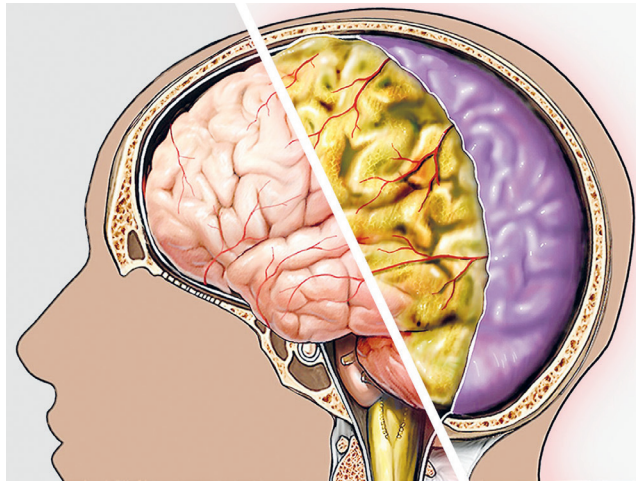
- жан-жануарларға күтім жасау ережелерін сақтау;
- арнайы ерітіндімен жануар тұратын жерді залалсыздандыру;
- қауіпті топқа жататын адамдар (сауыншылар, малшылар, ет комбинатының қызметкерлері) үшін бруцеллезге қарсы екпе қолдану;
- жүйелі профилактикалық тексеруден кемінде жылына 1 рет өту;
- жануарларға күтім жасайтын тұлғалар үшін жеке тазалық ережесін сақтау, сабынды ыстық сумен үнемі қолды жуу;
- жаңа сауылған сүтті тұтынбау, тек қайнатылған немесе пастерленген сүтті тұтыну;
- етті жылумен мұқият өңдеу қажет;
- ілеспе құжаттары жоқ ет және сүт өнімдерін жабайы сауда орындарынан сатып алмау.

Сіз осы жоғарыда айтылған қарапайым талаптарды орындай отырып, өзіңізді, жанұяңызды бруцеллез ауруынан сақтай аласыз. « Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол ізде » деген қағиданы берік есте ұстағаныңыз жөн. Аурудың адамнан адамға емес, тек ауру малдан ғана жұғатынын есте ұстауыңыз керек.

Г.ЖАЛҒАСОВА,

Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқарма басшы м.а.

МЕНИНГОКОККТЫ ИНФЕКЦИЯ ЖАЙЛЫ

Менингококкты инфекция - түрлі клиникалық көріністермен сипатталатын симптомсыз бактерия тасымалдаушы, назофарингит (мұрын және жұтқыншақтың қабынуы), менингит (ми қабатының қабынуы) және менингококкты сепсис (инфекцияның қанға енуі) түрінде өтетін жіті бактериялды инфекциялық ауру.

Аурудың инфекция көзі кім болып табылады?

Инфекция көзі ауру адам немесе бактерия тасымалдаушы. Көбінесе бактерия тасымалдаушылар қауіпті болып табылады (организмдерінде микробтар бар, бірақ өздері сырқаттанбайды), себебі оларда аурудың ешқандай клиникалық көріністері болмайды.

Жұқпа қалай тарайды?

Берілу жолы - ауа-тамшысы арқылы (жөтелгенде, түшкіргенде, сөйлегенде). Менингококк қоздырғышы сыртқы ортада төзімсіз. Микроб сау адамның ағзасына науқас адам немесе тасымалдаушымен ұзақ уақыт бойы қарым - қатынаста болғанда, тыныс алу жолдарының шырышты қабаты арқылы енеді (жанында ұйықтағанда, бірге тамақтанғанда,

оқығанда, тәрбиеленгенде).

Жұққан сәттен бастап 1-10 күн аралығында сырқат пайда болады. Сырқат адам қоршаған адамдарға бірінші күннен бастап қауіпті. Сырқаттанушылықты қабылдағыштық өте жоғары. Менингококкты жұқпа барлық жерде, бүкіл әлемде кездеседі. Көбінесе иммунитеті төмен 1-2 жастағы балалар жиі ауырады.

Клиникалық көріністері:

Сырқат жедел дене қызуының көтерілуімен басталып (37,5-38,0°C), бастың ауыруымен, мұрын бітуімен, жұтыну кезінде ауру сезімімен сипатталады. Менингококкты менингит дене қызуының кенеттен 39-40°C дейін көтерілуімен, қалтыраумен басталады. Бастың қатты ауыруы (сәбилерде кенеттен қатты жылау болады), балалар мазасызданып, басын ұстайды. Сонымен қатар, тағам қабылдаумен байланысыз, көп реттік құсу болады. Ерте жастағы балаларда құрысулар дамиды. Менингококкты менингитпен ауырған бала бүгілген тізесін қолымен денесіне апарып, қырымен жатады. Аурудан кейін қандай асқынулар мен әсерлер болуы мүмкін? Сырқаттанғаннан кейін - саңыраулық, балаларда саңырау - мылқаулық, кей кезде сал ауыруы, бас миының зақымдалуы дамиды. Үй жағдайында емдеу шарасымен айналыспай, үйге дәрігер немесе жедел жәрдем көмегін шақырту қажет. Негұрлым білікті медициналық көмек көрсетілсе, аурудан суығу нәтижесі тез, әрі тиімді болады.

Арнайы емес алдын алу шаралары:

- Жеке бас тазалығын сақтау, әжетханаға барғаннан кейін және тамақ ішер алдында қолды жуғыш заттармен мұқият жуу.
- Ішетін шырын, тамақ, балмұздақ, конфет, сағызын ауыстырмау.
- Бөлмелерді жиі желдету, ұйымдасқан мекемелерде ылғалды тазалауды күнделікті жүргізу.
- Көпшілік орындарға, қоғамдық көліктерге баруын шектеу.
- Басқалардың ерін бояуын, тіс щеткасын қолданбау, бір шылымды тартпау.
- Ауызға қалам немесе қарындашты салмау.
- Сәбиге емізгікті берер алдында ауызға салмау.
- Сырқаттанған кезде медициналық көмекке уақытылы жүгіну.

Жанақорған аудандық санитариялық - эпидемиологиялық бақылау Басқармасы.

КАЗАХСТАН БУДЕТ ПРОИЗВОДИТЬ БЕНЗИН ПРЕМИУМ-КЛАССА АИ-100

На нефтеперерабатывающих заводах Казахстана в будущем может быть запущено производство бензина марки АИ-100. Об этом сообщили в Министерстве энергетики, передает корреспондент агентства Kazinform.

Как отмечается, в ряде стран наблюдается рост числа автозаправочных станций, реализующих бензин марки АИ-100, относящийся к категории «премиум». Это, в свою очередь, свидетельствует о растущем спросе на данный вид топлива.

- В настоящее время в Казахстане бензин марки АИ-100 не производится. Тем не менее, на отечественных нефтеперерабатывающих заводах ведётся соответствующая работа по запуску производства этого вида бензина в перспективе, - говорится в официальном ответе министерства, предоставленном агентству Kazinform.

После подготовки технико-экономического обоснования будет рассмотрен перечень конкретных марок автомобильного бензина, исходя из рыночного спроса.

Стоит отметить, что бензин марки АИ-100 используется преимущественно для спортивных автомобилей и суперкаров. Эти транспортные средства предъявляют высокие требования к производительности, и обеспечить её способен именно бензин с октановым числом 100. Кроме того, АИ-100 подходит для автомобилей с мощными двигателями, рассчитанными

на достижение высоких скоростей. Использование данного вида топлива способствует увеличению мощности и эффективности работы двигателя таких автомобилей.

По материалам А.Эсеналиевой, inform.kz, фото: pixabay.com.

С 1 ЯНВАРЯ 2026 ГОДА ПЕНСИОННЫЕ ВЫПЛАТЫ ИЗ ЕНПФ ОСВОБОДЯТ ОТ ИПН

18 июля 2025 года главой государства подписан новый Налоговый кодекс, который предусматривает освобождение с 1 января 2026 года доходов в виде пенсионных выплат, единовременных пенсионных выплат на жилье/лечение (ЕПВ) из ЕНПФ от индивидуального подоходного налога (ИПН), за исключением пенсионных выплат из ЕНПФ, осуществляемых нерезидентам Республики Казахстан.

Как сейчас?

Согласно действующему Налоговому кодексу пенсионные выплаты, ЕПВ из ЕНПФ относятся к доходу, который облагается ИПН по ставке 10% у источника выплаты. То есть пенсионные взносы перечисляются на индивидуальные пенсионные счета до налогообложения. ИПН удерживается при выплатах. Удержание ИПН производится совокупно по всем видам пенсионных выплат, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов (ОПВ), обязательных профессиональных пенсионных взносов (ОППВ), добровольных пенсионных взносов (ДПВ). При этом учитываются суммы корректировки и налоговых вычетов.

При использовании единовременных пенсионных выплат на жилье/лечение также предусматривается удержание ИПН. При этом есть два способа его удержания на выбор получателя: сразу при получении ЕПВ или с отсрочкой до пенсии.

До 1 января 2026 года исчисление, удержание и уплата ИПН с пенсионных выплат и ЕПВ из ЕНПФ будут осуществляться в действующем режиме.

Как будет с 1 января 2026 года?

ИПН не будет удерживаться со всех видов пенсионных выплат за исключением случаев, если получатель будет нерезидентом Республики Казахстан, а также не будет удерживаться с ЕПВ.

Изменения включают также отмену с 1 января 2026 года начисленных обязательств по уплате ИПН с ЕПВ на жилье/лечение, отсроченных до выхода на пенсию, но не предполагают возврата ранее уплаченных в бюджет налогов.

Что еще изменится?

Изменения включают отмену с 1 января 2026 года налоговых вычетов по добровольным пенсионным взносам, произведенным в свою пользу, применяющихся в установленных Налоговым кодексом размерах к доходу, подлежащему налогообложению у источника выплаты.

При этом сохранится норма о том, что добровольные пенсионные взносы, перечисленные налоговым агентом в ЕНПФ в пользу работника, не являются доходом физического лица (соответственно, не облагаются ИПН), а для работодателя такие расходы подлежат вычету при расчёте корпоративного подоходного налога. То есть в этом случае налоговые льготы получает и работник, и работодатель.

Видеокomentarий по теме доступен по ссылке:

<https://youtu.be/NsF7BNcEFrE?si=1-Jg52Swdra2jOET>

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті 2025 жылғы 3 сәуір мен 31 желтоқсан аралығында "Чекті талап ет - жүлдені ұтып ал!" республикалық акциясы өтіп жатқандығын хабарлайды, онда әрбір азамат ақшалай және басқа да бағалы сыйлықтардың иегері болуға мүмкіндік алады. Сондай-ақ, 2025 жылдың 1 мамырынан 31 желтоқсанына дейін "Бәйге" акциясы басталды, оның қорытындысы бойынша облыстың ең белсенді қатысушысы тоқсан сайын 100 мың теңге ала алады. Акцияларға қатысу үшін Appstore немесе Playmarket-тен "Amian" тегін мобильді қосымшасын жүктеп алып, тауарлар мен қызметтер үшін фискалдық чектерді тіркеу қажет. Қатысыңыз және пайдамен жеңіңіз!

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

Департамент государственных доходов по Кызылординской области сообщает, что с 3 апреля по 31 декабря 2025 года проводится республиканская акция «Требуи чек - выиграй приз!», где каждый гражданин получает шанс стать обладателем денежных и других ценных призов. А также, с 1 мая по 31 декабря 2025 года стартовала акция «Байге», по итогам которой самый активный участник области может получить 100 тысяч тенге ежеквартально. Для участия в акциях необходимо скачать бесплатное мобильное приложение «Amian» из Appstore или Playmarket и зарегистрировать в нем фискальные чеки за товары и услуги. Участвуйте и выигрывайте с пользой!

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

«TURANIUM» ЖШС ҚР Экологиялық кодексінің 73 бабының 1 тармағына сәйкес 22.09.2025 жылы сағат 15:30 Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Байкенже а.о., Қалқөз Сіргебайұлы көшесі, №5 «СЫРДАРІЯ ӨЗЕНІНІҢ ЖАЙЫЛМАСЫНДА «СОЛТҮСТІК ХАРАСАН» КЕН ОРНЫНДА, ХАРАСАН-1 КЕНШІНДЕ СУ ТАСҚЫНЫНА ҚАРСЫ БӨГЕТ САЛУ» жұмыс жобасына арналған «Ықтимал әсерлер туралы есеп» жобасы бойынша ашық отырыс түрінде қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлаймыз.

Бірыңғай экологиялық порталға және тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органының ресми интернет-ресурсына сілтеме жасай отырып, ол бойынша қоғамдық тыңдауларға шығарылатын материалдармен, ал содан кейін қоғамдық тыңдаулардың жарияланған хаттамасымен ndbecology.gov.kz танысуға болады. Барлық ескертулер мен ұсыныстар бірыңғай экологиялық порталында, сондай-ақ ar.zholdasbekova@korda.gov.kz электрондық адресі бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей мерзімде қабылданады.

Төтенше жағдай және шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин енгізілген жағдайда әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі. Белсенді сілтеме <https://us05web.zoom.us/j/85666006415?pwd=SOF261JUMDeAlVXAJJaVvpJSMHaaD.1>

Қосымша ақпаратты мына мекен-жайы бойынша Қонаев көшесі 4, БЦ «Prima Park», 301 кеңсе, байланыс тел. 8-771-885-17-95, too_есорprojectservice@mail.ru арқылы алуға болады.

Белгіленген кызметтің бастамашысы: «TURANIUM» ЖШС, Занды мекен-жайы: 120302, Байкенже а., Жаңақорған ауданы Қызылорда облысы. Нақты мекен-жайы: Қызылорда қ., Айтеке би к-сі, 52

БИН 140840003457. Эл.адрес: office_reception@kzyzylkum.kazatomprom.kz

Жобаны дайындаушы: «KAZHADAPROJECTS» ЖШС, Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Қонаев к. 4, БЦ «Prima Park», 301. БИН 171240022221. Тел.8-771-885-17-95, Эл.адрес: too_есорprojectservice@mail.ru

ТОО «TURANIUM» в соответствии с требованиями ст.73-1 Экологического Кодекса РК, сообщает, что в 15:30 ч. 22.09.2025 года по адресу Кызылординская область, Жанакорганский район, Байкенже с.о., ул. Калкоз Сиргебайұлы, №5 состоится общественное слушание в форме открытого собрания по проекту «Отчет о возможных воздействиях» к рабочему проекту «СТРОИТЕЛЬСТВО ПРОТИВООПАВОДКОВОЙ ДАМБЫ В ПОЙМЕ РЕКИ СЫРДАРЬЯ НА МЕСТОРОЖДЕНИИ «СЕВЕРНЫЙ ХАРАСАН», РУДНИК ХАРАСАН-1».

Ссылка на Единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа соответствующей административно-территориальной единицы (областей, городов республиканского значения, столиц), по которой можно ознакомиться с материалами, выносимыми на общественные слушания, а после и с опубликованным протоколом общественных слушаний ndbecology.gov.kz.

Все замечания или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале, а также по электронной почте ar.zholdasbekova@korda.gov.kz.

В случае введения чрезвычайного положения и ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и технического характера, общественные слушания проводятся в онлайн-режиме. Активная ссылка <https://us05web.zoom.us/j/85666006415?pwd=SOF261JUMDeAlVXAJJaVvpJSMHaaD.1> Дополнительную информацию можно получить по адресу г.Кызылорда, ул.Кунаева 4, БЦ «Prima Park», 301 кабинет, тел.8-771-885-17-95, too_есорprojectservice@mail.ru

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «TURANIUM», Юридический адрес: 120302, с. Байкенже, Жанакорганский район Кызылординской области. Фактический адрес: г. Кызылорда ул.Айтеке би,52

БИН 140840003457. Эл.адрес: office_reception@kzyzylkum.kazatomprom.kz

Разработчик проекта: «KAZHADAPROJECTS» ЖШС, Кызылординская область, город Кызылорда, ул. Кунаева 4, БЦ «Prima Park», 301. БИН 171240022221. Тел.8-771-885-17-95, Эл.адрес: too_есорprojectservice@mail.ru

«Горнодобывающая компания Хонда» ЖШС «Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданында орналасқан «Бұрабай-Жалғызгаш» полиметалл кен орнын игеруге арналған тау-кен жұмыстарын жүргізу жоспары» жобасына дайындалған «Қоршаған ортаға ықтимал әсерлер туралы есеп» жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Әсер етуі мүмкін аумақ: Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Шалқын ауылдық округі, Қуттықожа ауылы. Учаскенің географиялық координаттары: 43° 56' 43" – 43° 55' 37" солтүстік ендік, 67° 35' 38" – 67° 29' 42" шығыс бойлық.

Тыңдаулар 23 қыркүйек күні сағат 15:00-де мына мекенжайда өтеді: Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Шалқын ауылдық округі, Қуттықожа ауылы, Қуттықожа ауылдағы №164 орта мектебі КММ ғимаратында. Сондай-ақ, қоғамдық тыңдаулар ZOOM платформасында бейнеконференция режимінде онлайн қолжетімді болады. Онлайн қатысу үшін жоспарланған конференцияға келесі сілтеме бойынша қосылыңыз: <https://us05web.zoom.us/j/5558511034?pwd=fbwOUX8LMLi5es632PW64qZbNlHk8z.1&omn=83086562668>; Конференция идентификаторы: 555 851 1034 ; Кіру коды: NUy1LS. Тапсырыс беруші (инициатор): «Горнодобывающая компания Хонда» ЖШС

Мекенжайы: Z01F9M4, Қазақстан, Астана қ., Алматы ауданы, Төмірбек Жүргенов к-сі, 18/2 үй, 88 пәтер. БСН: 241240025132; ИИК: KZ20601A871040460131, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ, БИК: HSBKZKX; ИИК: KZ368562203144094476, «Банк ЦентрКредит» АҚ, БИК: KСJBKZKX

Директордың Т.А.Ә.: Ду Әлия Сансызбаева.

Жобалаушы: «ЭкоОптимум» ЖШС, Астана қ., Бауыржан Момышұлы даңғылы, 12, «Меруерт-Тау» БО, 202-кеңсе, тел.: 8 705 397 17 67.

Біртұтас экологиялық портал және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсының сілтемелері: <https://ndbecology.gov.kz>; <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=kk>.

Жергілікті атқарушы органның электрондық және пошта мекенжайы: prd@korda.gov.kz

Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу Басқармасы, prd@korda.gov.kz, 120003, Қызылорда обл., Қызылорда қ., Бейбарыс Сұлтан к-сі, №1.

Ескертулер мен ұсыныстар жазбаша немесе электрондық түрде мына мекенжай бойынша қабылданады: Қызылорда обл., Қызылорда қ., Бейбарыс Сұлтан к-сі, №1, тел.: 8 (7242) 60-53-62, e-mail: prd@korda.gov.kz.

Қоғамдық тыңдауларды өткізу туралы хабарландыру қазақ және орыс тілдерінде мына тәсілдермен таратылатын болады: «Qogam TV» телеарнасы, «Сыр Табиғаты» газеті.

ТОО «Горнодобывающая компания Хонда» проводит общественные слушания по проекту «Отчёт о возможных воздействиях к проекту "План горных работ для разработки месторождения полиметаллических руд "Бұрабай-Жалғызгаш", расположенного в Жанакорганском районе Кызылординской области».

Территория, на которую может быть оказано воздействие: Кызылординская область, Жанакорганский район, Шалқинский сельский округ, село Куттықожа.

Географические координаты участка: 43° 56' 43" – 43° 55' 37" северной широты, 67° 35' 38" – 67° 29' 42" восточной долготы. Слушания состоятся 23 сентября в 15:00 по адресу: Кызылординская область, Жанакорганский район, Шалқинский сельский округ, село Куттықожа, в здании КТУ «Средняя школа №164». При себе необходимо иметь удостоверение личности. Также общественные слушания будут доступны в режиме онлайн посредством видеоконференцсвязи на платформе ZOOM. Для участия в слушаниях онлайн необходимо пройти по ссылке на запланированную конференцию: <https://us05web.zoom.us/j/5558511034?pwd=fbwOUX8LMLi5es632PW64qZbNlHk8z.1&omn=83086562668>; Идентификатор конференции: 555 851 1034 Код доступа: NUy1LS

Заказчик инициатор: ТОО «Горнодобывающая компания Хонда» Адрес: Z01F9M4, Казахстан, г.Астана, р.Алматы, ул. Төмірбек Жүргенов, дом 18/2, кв. 88. БИН: 241240025132 ИИК: KZ20601A871040460131 в АО "Народный Банк Казахстана" БИК: HSBKZKX ИИК: KZ368562203144094476 в АО "Банк ЦентрКредит БИК: KСJBKZKX ФИО директора: Ду Әлия Сансызбаева;

Разработчик: ТОО «ЭкоОптимум» г.Астана, проспект Бауыржан Момышұлы, 12, БЦ "Меруерт-Тау", офис 202, тел. 8 705 397 17 67. Ссылка на Единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа: <https://ndbecology.gov.kz>; <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>.

Электронный и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области, prd@korda.gov.kz, Кызылординская область, 120003, Город Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1.

Замечания и предложения принимаются в письменной или электронной форме по адресу: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области, город Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, 87242605362, prd@korda.gov.kz.

Объявление о проведении общественных слушаний на казахском и русском языке будет распространено следующими способами: Телеканал АО «Qogam TV», Газета «Сыр Табиғаты».

«Горнодобывающая компания Хонда» ЖШС «Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданындағы «Бұрабай-Жалғызгаш» полиметалл кен орнын игеруге арналған «Тау-кен жұмыстарын жүргізу жоспары» жобасына дайындалған «Қоршаған ортаға ықтимал әсерлер туралы есеп» жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Әсер етуі мүмкін аумақ: Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Шалқия кентік әкімдігі, Шалқия кенті. Учаскенің географиялық координаттары: 43° 56' 43" – 43° 55' 37" солтүстік ендік, 67° 35' 38" – 67° 29' 42" шығыс бойлық.

Тыңдаулар 23 қыркүйек күні сағат 12:00-де мына мекенжайда өтеді: Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Шалқия кентік әкімдігі, Шалқия кенті, Шалқия кентінің Мәдениет үйі ғимараты. Өзінбен жеке кезуіл болуы қажет. Сондай-ақ, қоғамдық тыңдаулар ZOOM платформасында бейнеконференция режимінде онлайн қолжетімді болады. Онлайн қатысу үшін жоспарланған конференцияға келесі сілтеме бойынша қосылыңыз: <https://us05web.zoom.us/j/5558511034?pwd=fbwOUX8LMLi5es632PW64qZbNlHk8z.1&omn=83086562668>; Конференция идентификаторы: 555 851 1034 ; Кіру коды: NUy1LS.

Тапсырыс беруші (инициатор): «Горнодобывающая компания Хонда» ЖШС

Мекенжайы: Z01F9M4, Қазақстан, Астана қ., Алматы ауданы, Төмірбек Жүргенов к-сі, 18/2 үй, 88 пәтер. БСН: 241240025132; ИИК: KZ20601A871040460131, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ, БИК: HSBKZKX; ИИК: KZ368562203144094476, «Банк ЦентрКредит» АҚ, БИК: KСJBKZKX

Директордың Т.А.Ә.: Ду Әлия Сансызбаева.

Жобалаушы: «ЭкоОптимум» ЖШС, Астана қ., Бауыржан Момышұлы даңғылы, 12, «Меруерт-Тау» БО, 202-кеңсе, тел.: 8 705 397 17 67.

Біртұтас экологиялық портал және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсының сілтемелері: <https://ndbecology.gov.kz>; <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=kk>.

Жергілікті атқарушы органның электрондық және пошта мекенжайы: prd@korda.gov.kz

Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы, prd@korda.gov.kz, 120003, Қызылорда обл., Қызылорда қ., Бейбарыс Сұлтан к-сі, №1.

Ескертулер мен ұсыныстар жазбаша немесе электрондық түрде мына мекенжай бойынша қабылданады: Қызылорда обл., Қызылорда қ., Бейбарыс Сұлтан к-сі, №1, тел.: 8 (7242) 60-53-62, e-mail: prd@korda.gov.kz.

Қоғамдық тыңдауларды өткізу туралы хабарландыру қазақ және орыс тілдерінде мына тәсілдермен таратылатын болады: «Qogam TV» телеарнасы, «Сыр Табиғаты» газеті.

ТОО «Горнодобывающая компания Хонда» проводит общественные слушания по проекту «ОТЧЕТ о возможных воздействиях к проекту "План горных работ для разработки месторождения полиметаллических руд "Бұрабай-Жалғызгаш", расположенного в Жанакорганском районе Кызылординской области». Территория на которое может быть оказано воздействие Кызылординская область, Жанакорганский район, Шалқинский с.о., с.Шалқия. Географические координаты участка: 43° 56' 43" - 43° 55' 37" северной широты, 67° 35' 38" - 67° 29' 42" восточной долготы. Слушания состоятся 23 сентября в 12:00 по адресу: Кызылординская область, Жанакорганский район, Шалқинский сельский округ, село Шалқия, здание Дома культуры поселка Шалқия. При себе необходимо иметь удостоверение личности.

Также общественные слушания будут доступны в режиме онлайн посредством видеоконференцсвязи на платформе ZOOM. Для участия в слушаниях онлайн необходимо пройти по ссылке на запланированную конференцию: <https://us05web.zoom.us/j/5558511034?pwd=fbwOUX8LMLi5es632PW64qZbNlHk8z.1&omn=83086562668>; Идентификатор конференции: 555 851 1034 Код доступа: NUy1LS

Заказчик инициатор: ТОО «Горнодобывающая компания Хонда» Адрес: Z01F9M4, Казахстан, г.Астана, р.Алматы, ул. Төмірбек Жүргенов, дом 18/2, кв. 88. БИН: 241240025132 ИИК: KZ20601A871040460131 в АО "Народный Банк Казахстана" БИК: HSBKZKX ИИК: KZ368562203144094476 в АО "Банк ЦентрКредит БИК: KСJBKZKX ФИО директора: Ду Әлия Сансызбаева;

Разработчик: ТОО «ЭкоОптимум» г.Астана, проспект Бауыржан Момышұлы, 12, БЦ "Меруерт-Тау", офис 202, тел. 8 705 397 17 67.

Ссылка на Единый экологический портал и официальный интернет-ресурс местного исполнительного органа: <https://ndbecology.gov.kz>; <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>.

Электронный и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области, prd@korda.gov.kz, Кызылординская область, 120003, Город Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1.

Замечания и предложения принимаются в письменной или электронной форме по адресу: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области, город Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, 87242605362, prd@korda.gov.kz.

Объявление о проведении общественных слушаний на казахском и русском языке будет распространено следующими способами: Телеканал АО «Qogam TV», Газета «Сыр Табиғаты».

"БИРЛИК OIL COMPANY" ЖШС ҚР Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес 23.09.2025 ж. 11:00-де Қызылорда облысы, Сырдария ауданы, Теренөзек а. о., Теренөзек а., Қонаев к-сі, 9Б ғимаратында Қызылорда облысы Сырдария ауданының аумағында «Қызылорда - Күмкөл трассасының 116 шақырымында (трассаның оң жағынан 200 м) өндіріс және тұтыну қалдықтарын уақытша сақтау және қайта өңдеу, көлеге жарату және орналастыру үшін учаскені жаңғырту және тұрғын қалашық салу» жобасына қоршаған ортаға ықтимал әсерлер туралы есеп бойынша ашық жиналыс түріндегі қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар өткізу қағидаларының 1 тарау 8 тармағына сәйкес ұсыныстар мен ескертулерді жергілікті атқарушы орган қабылдайды: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz ақпараттық жүйе: [https://us04web.zoom.us/j/78815816281?pwd=Bo16RJj9ug3WCP1Jnr1A68NpOT0Jng.1](https://ndbecology.gov.kz/ZoomКонференция:https://us04web.zoom.us/j/78815816281?pwd=Bo16RJj9ug3WCP1Jnr1A68NpOT0Jng.1) Конференция идентификаторы: 788 1581 6281 Кіру коды: MqSPb0

Жергілікті атқарушы органның электрондық мекенжайы мен пошталық мекенжайы: Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу Басқармасы: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел: 8-(7242)-60 -53-62.

Белгіленген кызметтің бастамашысы: «БИРЛИК OIL COMPANY» ЖШС, Қызылорда қ., К. Байсейітова тұйық көшесі, 34 ү. БСН 1304440014466. Эл.пошта: birlik_oil_11@mail.ru

Жобаны жасақтаушы: «ЭКО-ОРДА» ЖҚ. РК, 120000, Қызылорда қаласы, Сырдария мөлтек ауданы, №20 үй, кв.39 Тел. +7777 785 13 46, e-mail: ecoorda@bk.ru

ТОО «БИРЛИК OIL COMPANY» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического Кодекса РК, сообщает, что 23.09.2025 года в 11:00 в здании по адресу Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекский с.о., с.Теренозек, ул.Конаева 9 Б, состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по Отчету о возможных воздействиях на окружающую среду к проекту «Модернизация участка для временного хранения и переработки, утилизации и размещения отходов производства и потребления и строительство жилого городка на 116 км трассы Кызылорда - Кумколь» (в 200 м с правой стороны трассы) на территории Сырдарьинского района Кызылординской области.

Согласно прил.1 п.8 правил проведения общественных слушаний предложения и замечания принимает местный исполнительный орган: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz и информационная система: <https://ndbecology.gov.kz/> ZoomКонференция: <https://us04web.zoom.us/j/78815816281?pwd=Bo16RJj9ug3WCP1Jnr1A68NpOT0Jng.1> Идентификатор конференции: 788 1581 6281 Код доступа: MqSPb0

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz, г. Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «БИРЛИК OIL COMPANY», г. Кызылорда, переулок К. Байсеитова, д. 34 БИН 1304440014466. Эл.адрес: birlik_oil_11@mail.ru

Разработчик: ИП «ЭКО-ОРДА». РК, 120000, город Кызылорда, мкр-н. Сырдария, дом №20, кв. 39 Тел. +7 777 785 13 46, e-mail: ecoorda@bk.ru

«Недра Ком» ЖШС ҚР Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес 23.09.2025 ж. 10:00-да Қызылорда облысы, Сырдария ауданы, Теренөзек а. о., Теренөзек а., Қонаев к-сі, 9Б ғимаратында Ақсай кен орнының онтустік-батыс көтерілісі үшін атмосфераға ластанушы заттардың рұқсат етілген шығарындылары нормативтерінің жобасы, қалдықтарды басқару бағдарламасы, өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы, табиғатты қорғау іс-шараларының жоспары, «Онтустік-Батыс Ақсай кен орнын жаңғырту және жайластыру» жұмыс жобасына Қоршаған ортаны қорғау бөлімі бойынша ашық жиналыс түріндегі қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар өткізу қағидаларының 1 тарау 8 тармағына сәйкес ұсыныстар мен ескертулерді жергілікті атқарушы орган қабылдайды: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz ақпараттық жүйе: [https://us04web.zoom.us/j/73677019099?pwd=HGfUOkugjDqHoCa77tCSE19rb7MZI.1](https://ndbecology.gov.kz/ZoomКонференция:https://us04web.zoom.us/j/73677019099?pwd=HGfUOkugjDqHoCa77tCSE19rb7MZI.1) Конференция идентификаторы: 736 7701 9099 Кіру коды: S9qizL

Жергілікті атқарушы органның электрондық мекенжайы мен пошталық мекенжайы: Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу Басқармасы: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел: 8-(7242)-60 -53-62.

Белгіленген кызметтің бастамашысы: «Недра Ком» ЖШС, Шымкент қ-сы, Төле би к-сі, 25. БСН 1804440040325. Тел: 87242256211. Эл.пошта: nedra.kom@inbox.ru

Жобаны жасақтаушы: «ЭКО-ОРДА» ЖҚ. РК, 120000, Қызылорда қаласы, Сырдария мөлтек ауданы, №20 үй, кв.39 Тел. +7777 785 13 46, e-mail: ecoorda@bk.ru

ТОО «Недра Ком» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического Кодекса РК, сообщает, что 23.09.2025 года в 10:00 в здании по адресу Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекский с.о., с.Теренозек, ул.Конаева 9 Б, состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по проекту нормативов допустимых выбросов загрязняющих веществ в атмосферу для Юго-Западного поднятия месторождения Ақсай, программа управления отходами, программа производственного экологического контроля, план природоохранных мероприятий, раздел охрана окружающей среды к рабочему проекту «Модернизация и обустройство месторождения Юго-Западный Ақсай».

Согласно прил.1 п.8 правил проведения общественных слушаний предложения и замечания принимает местный исполнительный орган: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz и информационная система: <https://ndbecology.gov.kz/> ZoomКонференция: <https://us04web.zoom.us/j/73677019099?pwd=HGfUOkugjDqHoCa77tCSE19rb7MZI.1> Идентификатор конференции: 736 7701 9099 Код доступа: S9qizL

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz г. Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «Недра Ком», г. Шымкент, ул. Төле би, 25 БИН 1804440040325. Тел: 87242256211. Эл.адрес: nedra.kom@inbox.ru

Разработчик: ИП «ЭКО-ОРДА». РК, 120000, город Кызылорда, мкр-н. Сырдария, дом №20, кв. 39 Тел. +7 777 785 13 46, e-mail: ecoorda@bk.ru

«САУТС-ОЙЛ» ЖШС ҚР Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес 25.09.2025 ж. 10:30-да Қызылорда облысы, Жалағаш ауданы, Жалағаш а.о., Желтоқсан к-сі, 7 (модерніз үйі ғимаратында) 2026-2031 жылдарға арналған Кенлік кен орнында мұнай өндіру қалдықтарын уақытша сақтау және қайта өңдеу учаскесі үшін атмосфераға ластанушы заттардың жол берілетін шығарындылары нормативтерінің жобасы, қалдықтарды басқару бағдарламасы, өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы, табиғат қорғау іс-шараларының жоспары бойынша ашық жиналыс түріндегі қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар өткізу қағидаларының 1 тарау 8 тармағына сәйкес ұсыныстар мен ескертулерді жергілікті атқарушы орган қабылдайды: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz ақпараттық жүйе: [https://us04web.zoom.us/j/76203004150?pwd=k1OulqUMpNetQuwH5pmzaxeNgApWL1](https://ndbecology.gov.kz/ZoomКонференция:https://us04web.zoom.us/j/76203004150?pwd=k1OulqUMpNetQuwH5pmzaxeNgApWL1) Конференция идентификаторы: 762 0300 4150 Кіру коды: 048Z4L

Жергілікті атқарушы органның электрондық мекенжайы мен пошталық мекенжайы: Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу Басқармасы: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел: 8-(7242)-60 -53-62.

Белгіленген кызметтің бастамашысы: «САУТС-ОЙЛ» ЖШС, Қазақстан Республикасы, Түркістан облысы, Отырар ауданы, Жаңа Шілік ауылы, Қ. Мұнайтіпсов көшесі, 21 БСН: 060440001855. Тел: +7 7252 98-21-15. Эл.пошта: PRESIDENT@SOUTH-OIL.COM

Жобаны жасақтаушы: «ОРДА-ЭкоМониторинг» ЖШС. РК, 120000, Қызылорда қаласы, Сырдария мөлтек ауданы, №20 үй, кв.39. БСН: 191240016558. Тел. +7777 785 13 46. Эл.пошта: ordaekomonitoring@bk.ru

ТОО «САУТС-ОЙЛ» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического Кодекса РК, сообщает, что 25.09.2025 года в 10:30 по адресу Кызылординская область, Жалағашский район, Жалағашский с.о., ул. Желтоқсан 7 (здание дом культуры), состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по проекту нормативов допустимых выбросов загрязняющих веществ в атмосферу для участка временного хранения и переработки отходов нефтедобычи на месторождении Кенлык, программа управления отходами, программа производственного экологического контроля, план природоохранных мероприятий на 2026-2031 годы.

Согласно прил.1 п.8 правил проведения общественных слушаний предложения и замечания принимает местный исполнительный орган: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz и информационная система: <https://ndbecology.gov.kz/> ZoomКонференция: <https://us04web.zoom.us/j/76203004150?pwd=k1OulqUMpNetQuwH5pmzaxeNgApWL1> Идентификатор конференции: 762 0300 4150 Код доступа: 048Z4L

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, a.koszhanova@korda.gov.kz г. Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62.

ҚҰТЫРМА АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ ТУРАЛЫ

Құтыру ауруы - орталық жүйке жүйесінің зақымдалуымен, жұтқыншақ пен тыныс алу бұлшықеттерінің тартылуымен бірге жүретін жұқпалы ауру.

Жабайы жануарлар құтыру ауруымен - қасқыр, түлкі, борсық, аю, тиін және басқалар жиі ауырады. Олардан үй жануарлары мен адамдар тістеу, тырнау, сілекеймен жұқтырады.

Адамдар арасында құтыру әдетте үй жануарлары арқылы таралады. Әсіресе, қаңғыбас иттер мен мысықтар қауіпті. Үй жануарлары бір - бірінен және жабайы жануарлардан жұқтырылуы мүмкін.

Жануарлардың құтыру белгілері өте алуан түрлі. Тән белгілері - сілекей ағу, гидрофобия, агрессивтілік, паралич, бірақ кейде олар болмауы да мүмкін.

Ит ашуланшақ болады, тамақ пен судан бас тартады, иесі шақырса келмейді, иесіне бағынбайды. Оның құйрығы мен төменгі иегі салбырап, сілекей көп бөлініп, жүрістің тұрақсыздығы пайда болады. Жануар үндемей, үрмей, келе жатқан адамдарды ұрып -соғып, тістей алады.

Құтырудың ең қауіпті түрі - тыныштық. Аурудың негізгі белгілері жеңіл болуы мүмкін. Ол кеш танылды және ешқандай сақтық шаралары қолданылмайды.

Адамға мынадай жағдайларда жұғуы мүмкін: Ауру жануар тістегенде, вирус сілекеймен бірге жараға енеді. Егер сілекей көздің, мұрынның, ауыздың, зақымдалған терінің шырышты қабығына түссе. Жануарлар тістеп, тырнап, сілекейлегенде мына шараларды орындау қажет: Жараны көп мөлшерде ағынды сумен және сабынмен жуыңыз. Йод тұнбасын жараға тамызыңыз. Стерильді бинтпен ораның. Дерек медициналық мекемеге барыңыз.

Құтыру ауруын алдын алу және қорғану шаралары
Иттерді, мысықтарды және басқа жануарларды ұстау ережелерін қатаң сақтаңыз және жыл сайын құтыруға қарсы вакцинациялаңыз.

Жабайы және қаңғыбас үй жануарларымен жанасудан аулақ болыңыз; тек құтырумен ғана емес, басқа да қауіпті аурулармен ауырмау үшін балаларға осыны түсіндіріңіз.

Жануарлардың ерекше мінез -құлқында немесе үй жануарларының агрессивті мінез -құлқында сәк болыңыз және бұл туралы санитарлық қызметке хабарлаңыз. Ветеринарлық емдеу ұйымы адамдарды немесе жануарларды тістеген жануарды 10 күн ішінде оқшауланған бөлмеде ұстау туралы жазбаша міндеттемені жануардың иесіне қалдырады және оны бақылайды.

Кез келген жануар тістеген жағдайда дереу дәрігерге қаралыңыз. Құтыруға қарсы вакцинация - бұл қауіпті аурудың алдын алудың жалғыз әдісі. Вакцинация курсы оларды дәрігердің тағайындамасына сәйкес және белгілі бір схемаға сәйкес уақытылы жүргізуді көздейді. Ешқандай жағдайда вакцинацияда рұқсат етілмеген үзілістер, курсты тоқтату немесе қысқарту болмайды, әйтпесе вакцинация тиімсіз болады.

**Г.С.ЖАЛҒАСОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-
эпидемиологиялық бақылау
Басқарма басшы м.а.**

ҚҰТЫРМА ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕМІЗ?

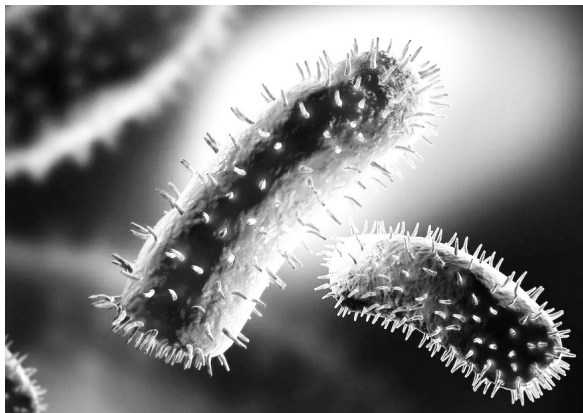
Құтырма - зоонозды, табиғи ошақты, адамдар мен жануарларға ортақ аса қауіпті вирустық жұқпалы ауру. Ол орталық жүйке жүйесінің зақымдауымен ерекшеленеді.

Аудан көлемінде құтырма ауруы тіркелмегенмен, адамдар арасында әртүрлі жануарлардан жарақат алып, дәрігерлік көмекке жүгінушілер саны жылдан-жылға өсе түсуде. Құтырма ауруы жылдың барлық мезгілінде тіркеледі. Дерттің қоздырғышы – вирус сілекейде, сонымен қатар көздің жасында, кіші теріте анықталады. Вирус төменгі температурада төзімді, әдеттегі физикалық, химиялық факторлардың әсерімен оңай жойылады.

Инфекция көзі - жабайы және үй жануарлары. Ауру қоздырғышы вирус етқоректі жабайы ит туыстығына жататын жануарлар (қасқыр, түлкі, қорқауқасқыр, тағы басқа) арасында айналыста болады. Бұлардан басқа инфекция көзі – мысық тәрізділер, жарқанаттар, қунь тәрізділер. Жабайы жануарлардан вирус үй жануарларына, негізінен иттерге беріледі. Иттермен қатар құтырумен мысық және басқа адам жанындағы жануарлар ауырады. Құтырманың вирусы жабайы жануарлардың сілекейінде 100 пайыз, ауылшаруашылығы жануарларының 50 пайызында болады. Сондықтан жабайы жануарлардан жарақат салу жағдайы адамдарға қауіпті болып саналады. Құтыруға шалдыққандардың 70-75% үй жануарларынан (негізінен қаңғыбас иттерден) залалданғандар, жабайы жануарлардан залалдану 30%-ға жуығын құрайды. Иттер құтыру белгісі пайда болғаннан кейін 9-10 күнде, ал мысықтар 2-4 күнде өледі.

Құтырма адамға тек жануарлар жарақат салған кезде ғана емес, тырналған және сілекейленген жағдайда да жұғады, себебі вирустың көлемі өте кішкентай, жарақатты жоқ теріден де өтіп кетеді. Қоздырғыштың адам ағзасына еніп, клиникалық көріністер беруі 8-10 күннен 40 күнге дейін, сирек жағдайларда 3 айдан 1 жылға дейін созылуы мүмкін. Инкубациялық кезеңнің ұзақтығы жарақаттың орнына, ауырлығына, зақымданушының жасына, ауру жануардың түріне байланысты.

Құтырманың алдын алу шаралары:
1.Қазақстан Республикасының 30.12.2021 жылғы №97-VII «Жануарларға жауапкершілікпен қарау

туралы» Заңы шығарылып, 2022 жылдың наурыз айынан бастап күшіне енді. Осы Заң талаптарына сәйкес енді қаңғыбас ит-мысықтар жойылмайды, тек ауланып, арнайы уақытша ұстау пункттерінде ұсталады.

2.Ауылшаруашылығы жануарларына, жеке қожалықтағы ит-мысықтарға, малдарға мал дәрігерлік құжат алып, құтырмаға қарсы екпе жасату керек.

3.Тұрғындар өздерінің жеке қожалығындағы иттерді аулада байлап ұстап, көшеге қарғыбау байлап, тұмсыққап кигізіп алып шығу шарт.

4. Әртүрлі жануарлар сілекейлеген, жарақаттаған жағдайда зардап шегуші жарақатты сабынды сумен 10-15 минут жақсылап жуып, міндетті түрде дәрігерге көрінуі қажет. Дәрігер тағайындаған құтырмаға қарсы егу шараларын кестеге сәйкес мерзімді уақытында үзбей алуы тиіс.

Құрметті аудан тұрғындары, егерде түрлі жануарлардан жарақат алған жағдайда құтырма ауруынан сақтанудың бірден-бір жолы профилактикалық егу шаралары екендігін еске саламыз.

**Қаршыға ҚҰРАҚБАЕВА,
Қармақшы аудандық санитариялық-
эпидемиологиялық бақылау
Басқармасының жетекші маманы.**

ВКЛАДЧИКИ, ОТНОСЯЩИЕСЯ К СОЦИАЛЬНО УЯЗВИМЫМ КАТЕГОРИЯМ, ИМЕЮТ ПРАВО НА ПЕРЕРАСЧЕТ ОБЛАГАЕМОГО ДОХОДА И ВОЗВРАТ ИПН

Срок подачи документов на возмещение продлен до 5 лет

Новый Налоговый кодекс Республики Казахстан вступит в силу с 1 января 2026 года. В тоже время в действующий Налоговый кодекс внесены изменения, которые затрагивают интересы получателей и вкладчиков ЕНПФ, которые относятся к социально уязвимым категориям и воспользовались единовременными пенсионными выплатами на улучшение жилищных условий и (или) оплаты лечения (ЕПВ).

Какие изменения внесены?

Лица, относящиеся к социально уязвимым группам, имеют право на применение стандартных налоговых вычетов к налогооблагаемому доходу в виде единовременных пенсионных выплат. Многие из них при изъятии ЕПВ на жилье и (или) лечение оплатили индивидуальный подоходный налог (ИПН) сразу при осуществлении выплаты. Вместе с тем, с 1 января 2024 года к налогооблагаемому доходу таких людей в виде ЕПВ применяются стандартные налоговые вычеты (в пределах 882 МРП). Это означает, что получатели, относящиеся к данной категории, могут обратиться с соответствующим заявлением и подтверждающими документами в ЕНПФ для применения перерасчета и возмещения ИПН в течение трех лет с даты получения ЕПВ. Однако те, кто изъяз ЕПВ в 2021-2022 годах по разным причинам сделать это не успели. Теперь в связи с принятием изменений и дополнений в Налоговый кодекс РК, с 15 июля 2025 г. срок исковой давности, установленный для таких обращений физических лиц, увеличен с 3 до 5 лет.

Кто имеет право на возврат ИПН?

Перечень физических лиц, имеющих право на возврат ИПН, определен действующим Налоговым кодексом. Это лица с инвалидностью первой, второй или третьей групп, один из родителей или опекунов детей с инвалидностью, один из усыновителей (удочерителей), приемных родителей детей-сирот, ветераны боевых событий и другие категории. Полный перечень лиц – в 346 статье НК.

Куда нужно обратиться?

Получателям пенсионных выплат, которым при определении облагаемого дохода по ЕПВ стандартные налоговые вычеты, при наличии права на их применение, не были применены, необходимо срочно обратиться в ближайший филиал ЕНПФ с заявлением и подтверждающими документами на применение стандартных налоговых вычетов для перерасчета доходов и возмещения ИПН.

После применения стандартного налогового вычета ИПН будет возвращен на индивидуальный пенсионный счет получателя в случае, если он был удержан. Если был выбран отложенный ИПН, то будут сняты обязательства по его уплате при получении ежемесячных пенсионных выплат.

Данные изменения будут действовать по 31 декабря 2025г. (включительно), поскольку с 1 января 2026г. вступает в силу новый Налоговый кодекс Республики Казахстан

Для справки. Согласно действующему Налоговому Кодексу пенсионные выплаты из ЕНПФ относятся к доходу, который облагается индивидуальным подоходным налогом (ИПН) по ставке 10% согласно Налоговому кодексу РК. Удержание ИПН производится совокупно по всем видам пенсионных выплат, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов (ОПВ), обязательных профессиональных пенсионных взносов (ОППВ), добровольных пенсионных взносов (ДПВ). Эти же правила касаются и единовременных пенсионных выплат (ЕПВ) из ЕНПФ в целях улучшения жилищных условий и (или) оплаты лечения в порядке, установленном Социальным кодексом Республики Казахстан.

Единовременная пенсионная выплата (ЕПВ) – сумма пенсионных накоплений, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов, (а до 01.07.2023г. и за счет обязательных профессиональных пенсионных взносов), изымаемая вкладчиком (получателем пенсионных выплат) из ЕНПФ в целях улучшения жилищных условий и (или) оплаты лечения в порядке, установленном Социальным кодексом Республики Казахстан.

Напомним, что есть два способа удержания ИПН: сразу при получении ЕПВ и с отсрочкой до пенсии. Согласно законодательству, налоговым агентом, который исчисляет ИПН, является ЕНПФ, который может удержать налог двумя способами в зависимости от выбора физического лица:

-10% от суммы ЕПВ удерживаются сразу при осуществлении выплаты.

-10% от всех используемых пенсионных накоплений удерживаются после выхода получателя на пенсию. При этом сумма налога делится на равные части и вычитается из ежемесячных пенсионных выплат получателя в течение не более шестнадцати лет.

Каким образом удерживать ИПН, решает только получатель ЕПВ при подаче заявления уполномоченному оператору.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

НАЦИОНАЛЬНЫЙ КАТАЛОГ ТОВАРОВ РАЗРАБОТАЛИ В КАЗАХСТАНЕ

Министерством торговли и интеграции проводятся масштабные работы по оцифровке торговой отрасли. Основной элемент процесса - создание Национального каталога товаров, в рамках которого каждый товар получит идентификационный код. В связи с чем были приняты законодательные поправки по обязательному внедрению государственной базы данных «Национальный каталог товаров» с 1 января 2026 года. Об этом сообщил вице-министр торговли и интеграции РК Асет Нусупов в ходе пресс-конференции в СЦК.

По словам вице-министра, Национальный каталог товаров проходит пилотный этап. В числе участников - дистрибьюторы крупных торговых сетей, электронных торговых площадок. Например, Alnar, Small, Magnum уже загрузили в систему более 100 тыс. товарных позиций. Теперь будет отображаться специальный NTIN-код для всех товаров в чеке. Код NTIN аналогичен международному GTIN и состоит из 13 знаков. После присвоения товару кода можно отследить весь цикл - от выхода с завода, куда отправлен товар и другие сведения.

«Зачем нужен Национальный каталог товаров (НКТ)? Он позволяет вывести из оборота теневую торговлю, заблокировать путь некачественной продукции и защитить рынок от несправедливой конкуренции. Это - новый шаг в развитии бизнеса. С 1 января 2026 года использование кода NTIN из НКТ станет обязательным при продаже всех товаров на территории Казахстана. Это касается всех участников рынка: производителей, импортеров, дистрибьюторов, торговых сетей, маркетплейсов и индивидуальных предпринимателей. Новые правила одинаковы для всех. На сегодня готовятся обучающие материалы, руководства и интерфейсы для участников оборота товаров, включенных в каталог», - проинформировал спикер.

По материалам ortcom.kz, Kyzylorda-news.kz.

ЭКОЖАҒАЛЫҚТАР

ЭКОНОВОСТИ

ЯИЧНАЯ СКОРЛУПА МОЖЕТ ЗАМЕНИТЬ ВРЕДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ В ПРОИЗВОДСТВЕ КЕРАМИКИ

ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510
от 25.09.2008 г.) представляет
следующие виды услуг в области
охраны окружающей среды:

- Оказание консультационных услуг в области охраны окружающей среды
- Составление и содействие в подаче заявления о намеряемой деятельности в уполномоченный орган в области ООС
- Организация в проведении общественных слушаний
- Подготовка отчета о возможных воздействиях при оценке воздействия на окружающую среду
- Подготовка послепроектного анализа отчета о возможных воздействиях
- Составление заявления на получение экологического разрешения на воздействие, в том числе:
 - Составление программы управления отходами для I и II категории
 - Составление программы производственного экологического контроля (ПЭК)
- Составление отчета производственного экологического контроля
- Подготовка и содействие в подаче декларации о воздействии на окружающую среду для III категории
- Составление проектов обоснования санитарно-защитной зоны (предварительная, окончательная)
- Составление квартальных отчетов, согласно условий экологического разрешения, статистических отчетов, налоговых отчетов по форме 870.00.
- Консультация и содействие в формировании пакета документов для получения лицензии для юридических лиц, занимающихся деятельностью по переработке, обезвреживанию, утилизации и (или) уничтожению опасных отходов.

Наш адрес: г. Кызылорда,
ул. Байтурсынова, 48.
эл.адрес kazecosystems@mail.ru
тел. 8 7242 27 52 99

Киара Матос, художница-керамист из США, задумалась об этом, слушая лекцию об устойчивом производстве.

Каждый год человечество производит около 80 миллионов тонн яичной скорлупы - и почти вся она отправляется на свалку. Между тем, этот на первый взгляд бесполезный отход не так прост: яичная скорлупа излучает неприятный запах, способна распространять болезнетворные микроорганизмы и даже считается опасным отходом по европейским экологическим нормам. Но может ли она быть полезной - и даже красивой?

Внимание привлекло совпадение: яичная скорлупа почти на 95% состоит из карбоната кальция - того же вещества, что используется для создания керамической глазури. Проблема в том, что промышленный карбонат кальция добывают открытым способом, разрушая целые экосистемы. Так зачем копать землю, если нужный материал уже лежит у нас в мусорных ведрах?

С этим вопросом Матос обратилась к Яну Шрёеру, профессору материаловедения Йельского университета. Он поддержал идею и подключил студентов к экспериментам. Так началось необычное сотрудничество между ремеслом и наукой.

В лаборатории скорлупу сначала нагревают до 427 °C, чтобы удалить органику и подготовить материал. Затем её измельчают в шаровой мельнице - устройстве, в котором скорлупа превращается в порошок, пригодный для глазури. После этого порошок наносят на фарфоровые плитки и обжигают, как и в классической керамике.

Результаты поразили даже самих исследователей. Глазурь из яичной скорлупы оказалась яркой, прочной и однородной, не уступая традиционной по внешнему виду и свойствам. Её проверили с помощью прибора для измерения износостойкости: плитки многократно терлись вращающимся металлическим штифтом, имитируя воздействие вилки, ножей и посуды. Результаты показали, что глазурь из скорлупы защищает керамику не хуже заводской.

Затем изделия протестировали в посудомоечной машине: около 80 циклов мытья подтвердили, что новая глазурь устойчива к воде, температуре и моющим средствам. И даже спустя десятки циклов она оставалась гладкой и яркой.

Для Матос проект стал не только научным, но и личным. Она полностью перевела свою студию на глазурь из скорлупы, а сырьё получает от кафе и пекарен своего района - в том числе от пекарни своего мужа. Так керамика замыкает экологический цикл: отходы превращаются в искусство, а ресурсы - сохраняются.

«Мне даже больше нравится эта глазурь, - говорит она. - Она чище, менее пузырчатая и при этом полностью устойчивая».

Керамика - один из самых долговечных материалов в истории человечества. И если мы можем заменить разрушительную добычу полезных ископаемых на переработку пищевых отходов, сохранив при этом качество и эстетику - это шаг к настоящей устойчивости.

По материалам ecosphere.press, Engineering Yale, фото: ecosphere.press.

НОВЫЙ ВИД РАСТЕНИЙ НАЙДЕН В ФЕРГАНСКОЙ ДОЛИНЕ

Пресс-служба Академии наук Республики Узбекистан сообщила об открытии нового растения на территории Ферганской долины.

Вид из рода Gagea (зусиный лук, семейство лилейные) обнаружили исследователи из Узбекистана, России и Китая у подножия горы Имам (Алайский хребет) в Андижанской области.

Растение назвали Gagea khassanovii, в честь Фурката Хасанова, узбекского ботаника и профессора. Научное описание нового вида опубликовано в июле 2025 года в 260-м номере журнала PhytoKeys <https://phytokeys.pensoft.net/article/151373/>

«Gagea khassanovii - это уникальное растение с красивыми редкой формы цветками относится к роду Gagea (бойчечак), распространено только в Ферганской долине и обогащает флору Кыргызстана и Узбекистана. Gagea khassanovii внешне (морфологически) похожа на Gagea circumflexa, но имеет морфологические отличия, такие как белые цветки, тонкие лепестки и длинные черешки», - рассказали в пресс-службе Академии наук.

По материалам greencity.tv, фото: LFRabanoed/Shutterstock/FOTODOM/Растение рода Gagea.

Құрылтайшы -
Қызылорда
облыстық
«Сыр Табиғаты»
занды тұлғалар
Ассоциациясы

Редактор
Акбота Абенова

Газет Қазақстан
Республикасы
инвестициялар және
даму Министрлігі
байланыс,
ақпараттандыру және
Ақпарат Комитетінде
қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі
№15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген
авторлардың пікірі
редакция көзқарасын
білдірмейді,
қолжазбалар
қайтарылмайды.
«Сыр Табиғаты»
газетінде жарияланған
мақала көшіріліп
басылса, сілтеме
жасалуы міндетті.

Жарнама және
хабарландыру мәтіні
мен мазмұнына
редакция жауап
бермейді.

Газет редакцияның
компьютер
орталығында теріліп,
беттеліп, «ASU» баспа
үйі» ЖШС сенімгерлік
басқаруындағы
«Сыр медиа» ЖШС
баспаханасында
басылды.
Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу
сапасына баспахана
жауапты.

Офсеттік басылым.
Көлемі 2 баспа табақ.

Жазылу индексы - 68116

Редакцияның
мекен-жайы:
Қызылорда қаласы,
Қайнарбаев көшесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін:
8-777-563-76-92
телефонына хабарласуға
болады.

E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

Басылым апта
сайын жарық
көреді

Тапсырылыс
№ 1397

Таралым 500

ПРИБРЕТАЙТЕ ПОДПИСКУ И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syr.tabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г.Кызылорда, ул.Кайнарбаева, 33
+7 777 563 76 92

